

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej.

«Slovenski Narod» velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravišтво: Kraljeva ulica št. 1. pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Volilcem mesta Ljubljane!

Naša Ljubljana zavzema med mesti Jugoslavije posebno odličen položaj. Ona je kulturno in socialno-ekonomsko središče slovenskega, t. j. najprosvetljenejšega dela Jugoslavije. V naši mladi državi ji je poverjena naloga, da tvori zvezo našega naroda z zapadno demokracijo, da je kot najvažnejša pogranična točka države na severozapadu naravni posrednik kulturnih in civilizacijskih pridobitev prosvetljenega sveta in še posebej Slovanstva, na drugi strani pa kot obrtno-industrijsko in velepomembno naučno žarišče, v mnogem oziru reprezentant Jugoslavije napram ostalim kulturnim narodom.

Svojo historično nalogo bo mogla naša Ljubljana izvršiti le, če se razumevanje za njo v državni politiki poglubi, če se končno uveljavi resnica, da je naše mesto kot slovenska prestolnica res tudi — poleg Beograda in Zagreba — jugoslovenska prestolnica.

Glavni socialni, gospodarski in kulturni problemi Ljubljane

so slovenski problemi, a so istočasno državni problemi, ker je od njih povoljne rešitve v mnogi meri odvisna konsolidacija celokupnega našega državnega življenja, končna ureditev prilik v Jugoslaviji.

Po vsej svoji tradiciji, po svojem srcu in bistvu je

Ljubljana napredno mesto.

Svobodoljubni ljubljanski meščan, obrtnik, trgovec, nameščenelec in delavec, je bil od nekdaj in je še danes glavni tvorec slovenske kulture in civilizacije. Zgodovina pa nam priča, da se je

Ljubljana kot najmočnejši faktor nacionalnega življenja Slovencev,

brez katere bi Slovenci danes ne bili vrstniki najkulturnejših narodov Evrope, razvijala v stalni težki, a končno vendarle vedno zmagoviti borbi s klerikalizmom.

Klerikalizem je bil vedno sovražnik Ljubljane

in njenega neodvisnega meščanstva. Četudi se je iz taktičnih ozirov v poedinih etapah svojega nelojalnega boja proti Ljubljani skrival pod to ali ono hinavsko krinko. Kar je mogla in znala reakcija storiti proti svobodnemu razvoju in napredku Ljubljane na tem ali onem polju nacionalnega življenja, to je storila SLS, v kateri nadvladuje strast, videti Ljubljano kot ponižno služabnico klerikalne politike, vse druge obzire. Od one dobe, ko so klerikalni voditelji napovedovali, da bodo pripejali svoje podeželske pristaše s koli krotit napredno Ljubljano, pa do današnjih dni, je žal le preobilo drastičnih dokazov za to trditev: dejanja bivšega klerik. dež. odbora, najnovejši poizkusi klerikalnih močtev v oblastni skupščini, samopašnost današnje klerikalne gerentske diktature na ljubljanskem mestnem magistratu. Po dobro premišljenem načrtu SLS naj bi bila Ljubljana glavni vir materialnih dohodkov za klerikalni partizanski režim, ki naj s pomočjo gospodarske eksploatacije Ljubljane ter s terorjem in samovoljo politikujoče duhovščine drži celokupno Slovenijo v splošni in verigah klerikalne reakcije.

V trenutku politične zmede je klerikalizmu uspelo, da je pri volitvah 1. 1925 iztrgal napredni Ljubljani skupščinski mandat. Šef SLS dr. Korošec je postal ljubljanski poslanec. Slučajna večina volilcev se je dala obmamiti z demagoškimi obljubami in je verjela, da bo SLS, če ne iz ljubezni do Ljubljane, pa v lastnem interesu prelomila s svojo Ljubljani sovražno politiko in da bo deta dr. Korošec in SLS sedaj z dejanji pokazala, da jima je dobrobit Ljubljane vendarle nekoliko pri srcu. Zgodilo pa se je ravno nasprotno. Od 1. 1925. sem je sam voditelj klerikalne stranke naravnost demonstrativno potrdil, da je stara klerikalna mržnja proti Ljubljani ostala nespremenjena. S tem, da je slučajna večina poverila dr. Korošču ljubljanski mandat, je Ljubljano dejansko oropala parlamentarnega zastopstva.

Z dr. Koroščem je sicer dobila SLS enega poslanca več, a Ljubljana je ostala brez poslanca.

Dr. Korošec je pokazal, da nima niti razumevanja za kulturne, socialne in gospodarske potrebe ljubljanskega življenja — saj ne

živi v Ljubljani in je tudi prav nič ne pozna — niti ni imel časa, in očitno tudi ni čutil dolžnosti izvršiti mandat ljubljanskega poslanca. Njegova stalna odsotnost iz Ljubljane ter njegovi strankarsko politični posli, ki daleko niso v interesu ljubljanskega mesta, so že na sebi onemogočili njegovo udejstvovanje na korist Ljubljane.

Tekom dveh let svojega ljubljanskega poslančevanja dr. Korošec v Narodni skupščini niti enkrat ni spregovoril v prilog Ljubljani. Ko je bilo treba zastopati v Beogradu interese Ljubljane, dr. Korošca ni bilo poleg. Niti enega uspeha, niti prizadevanja za dosego kakšnega uspeha v prilog Ljubljani dr. Korošec po dveh letih poslančevanja ne more pokazati Ljubljančanom. Nasprotno pa vsak na svoji koži čuti, da so se

razmere v Ljubljani pod poslančevanjem voditelja SLS še poslabšale

ter da je bila Ljubljana vržena še v večjo socialno in gospodarsko stisko. Dr. Korošec pa ni le kriv poslanske malomarnosti in neštetih opustitev, ko bi lahko porabil svoj politični vpliv za Ljubljano, marveč je s svojo nesrečno politiko, zlasti pa s svojim glasovanjem za zadnji proračun prizadejal še hude udarce. Po njegovi krivdi je bila uničena finančna avtonomija ljubljanskega mesta, široke sloje prebivalstva so zadela nova bremena, politika »blejskega pakta« ogrožila kulturne pridobitve in zavode Ljubljane gori do naše univerze. Pod dr. Koroščevim poslančevanjem so bili slovenski obrtniki in trgovci oropani svojega stanovskega zastopstva in le bojazni, da kleroradikalni režim ne bo dolgo trajal, se ima delavstvo zahvaliti, da nista dr. Korošec in SLS razgnala tudi Delavske zbornice. Ko je kleroradikalni režim s svojim finančnim zakonom udaril po vrsti skoraj vse stanove našega ljudstva — od invalida, upokojenca, nameščenca do delavca, obrtnika trgovca — prizanašajoč edino le nekaterim velekapitalističnim podjetjem, je bila v prvi vrsti udarjena Ljubljana.

Zaman so volilci pričakovali, da se zanje zavzame poslanec našega mesta. G. dr. Korošec jih je ignoriral: tekem skoraj dveh let od svoje izvolitve sem ni smatral niti enkrat za potrebno, da jim na javnem shodu poda račun o svojem mandatu!

Baš poslančevanje dr. Korošca je pokazalo, kako nujno potrebuje Ljubljana in vsi sloji ljubljanskega prebivalstva SVOJEGA poslanca, ki bo vse svoje moči posvečal ljubljanskemu mestu ter njegovim meščanom.

Ljubljana mora zopet dobiti poslanca,

ki bo imel pred očmi predvsem njene interese in ki ne bo njenega napredka zadrževal in otežkočal s tem, da se zapleta v borbe in boje za cilje, ki so daleč od pravih interesov našega naroda. Ljubljana, kot najbolj eksponirano pogranično veliko mesto Jugoslavije in kot predstaviteljica najbolj izpostavljenega, slovenskega dela države ne more in ne sme biti v boju z jugoslovensko nacionalno idejo, ker sta samo v tej ideji njena bodočnost ter mir Ljubljani zasigurana. Ako se hoče Ljubljana kot kulturno in gospodarsko središče Slovencev, a tudi kot prevažen kulturni činitelj ostalega jugoslovenskega svobodno, nemoteno razvijati v smeri napredne zapadne demokracije, mora 11. septembra zopet dobiti za poslanca moža z naprednimi pogledi na razvoj kulturnega udejstvovanja. Ako naj postane Ljubljana kot bodoči centum tuškega prometa v Sloveniji naše trgovsko in obrtno oporišče, ki bo dalo boljšo eksistenčno možnost najširšim plastem delavnega ljudstva, potem mora dobiti Ljubljana za svojega poslanca moža, ki bo s svojo obsežno socialno-ekonomsko, politično, državno-pravno izobrazbo ter kot poznavalec razvoja in življenja našega ujedinega naroda, a tudi drugih zapadnoevropskih narodov, znal in mogel biti mandator celokupnega prebivalstva pri ustvarjanju lepše bodočnosti ljubljanskega mesta.

Ako hoče Ljubljana sebi dobro,

si bo to pot izbrala za poslanca gospoda dr. Alberta Kramerja, enega najodličnejših naših javnih delavcev, moža čistih rok, preizkušnega parlamentarca, ki s svojim globokim strokovnim znanjem ter s svojim širokim obzorjem obvlada probleme, ki so življenjske važnosti za Ljubljano. Lojalnost in koncilijantnost kandidata dr.

Krčmerja napram vsem ljudem jamči, da bo z njegovim poslančevanjem Ljubljana zopet pridobila vsepovsod prijateljev in pospeševalcev, ljubljanski volilci pa zastopnika, ki bo, stalno bivajoč med njimi, v neprestanem živahnem kontaktu z vsemi, dostopen vsakemu pametnemu nasvetu, pripravljen pomagati pri vsaki koristni akciji, Ljubljana potrebuje aktivnega, pridnega in požrtvovalnega poslanca, ne pa zastopnika, ki svoj mandat le markira.

Za namestnika kandidata je postavljen načelnik komercialnega oddelka direktorije Drž. železnice g. Ernest Vargazon, eden izmed najodličnejših predstavnikov našega državnega uradništva, mož, ki je slovel med slovenskimi železničarji že pred vojno kot njih požrtvovalen organizator in energičen zagovornik njihovih pravic. G. Vargazon si je zlasti ob prevratu stekel velike zasluge za našo državo, v zadnjem času pa je njegovo ime postalo znano širom cele domovine, ko je brez strahu v zagrebški direktoriji zagrabil korupcijo za vrat. G. Vargazon nudi polno garancijo, da njegovo namestništvo ne bo ostalo le prazna forma. V njem bo imel zlasti javni nameščenec stalno neposredno zvezo s svojim izvoljenim poslancem, uradništvo je dobilo na listi Naprednega bloka zastopnika, da si boljšega ni moglo izbrati.

Volitve v oblastno skupščino januarja meseca so pokazale, da je Ljubljana že prebolela trenutno zmoto iz 1. 1925. Napredna Ljubljana je zopet potisnila klerikalce ob zid. Z ogromno relativno večino 4159 glasov proti 3412 glasovom SLS je dala zmago naprednim kandidatom. V oblastni skupščini se je takoj pokazalo, kolikega pomena je to bilo za Ljubljano, ker so napredni poslanci morali od prvega dne v borbo proti gospodarski eksploataciji in socialnemu zapostavljanju našega mesta s strani brezobzirne klerikalne večine.

Vse napredno volilstvo mora tudi tokrat strnjeno v boj,

da Ljubljani za Narodno skupščino izvojujemo odločnega čuvarja njenih interesov, da postavimo energičnega zaščitnika vsega naprednega prebivalstva brez razlike strankarske pripadnosti, da damo Ljubljani ugledno mesto v fronti prave narodne demokracije. V trenutku, ko se v državi bje

odločen boj med reakcijo in napredkom,

ko je postavljeno vprašanje, ali bo ostal v veljavi dosedanj sistem enostranske hegemonije, preziranjia interesov najvažnejših delov države, v toli zaželenem trenutku, ko se ustvarja in dviga k energičnemu udejstvovanju fronta vseh demokratičnih elementov v državi, in ko je sigurno, da bo armada demokracije in napredka izšla zmagovito iz volilnega boja,

Ljubljana ne more in ne sme biti na strani tepene reakcije.

Njeno mesto je v prvih vrstah zmagovite demokracije, ki je odločena povesti Jugoslavijo v mir, red in ozdravljenje.

V nedeljo, 11. septembra vsi naprednjaki na volišče!

Vaša načela, Vaša čast in ponos, Vaš interes Vam ve v Ljubljani kandidat Naprednegaleva, da sijajno zmagaja bloka.

dr. Albert Kramer

čigar volilna skrinjica je

2. (druga).

V Ljubljani, 4. septembra 1927.

Glavni volilni odbor Naprednega bloka.

Škodljivci ljubljanskega prebivalstva

Kako izpolnjujejo klerikalci geslo »Zvestoba za zvestobo«. — Klerikalci proglašajo, da hočejo po volitvah skrbeti samo zase.

V včerajšnjem »Slovencu« je objavilo tajništvo SLS proglas, v katerem izrecno naglašajo, da bo klerikalna stranka skrbela po volitvah samo za one kraje in ljudi, ki bodo volili klerikalno. SLS torej očitno razglasa, da bo njeno delo v bodoči Narodni skupščini popolnoma strankarsko, ne pa v korist vsega slovenskega naroda.

Tako je klerikalna stranka sama postavila na laž svojo trditev, da je splošna slovenska stranka!

Kolika je razlika med klerikalno stranko in Naprednim blokom! Kandidat Naprednega bloka dr. Albert Kramer izjavlja javno, da hoče kot poslanec delati nepristransko za vse stanove in skrbeti za koristi celokupnega prebivalstva ljubljanskega mesta, klerikalci pa razglasajo, da hočejo po volitvah poznati samo samega sebe!

Seveda ta njihova grožnja, ki odkriva obenem vso nemoralnost klerikalnega političnega naziranja, ne bo uplašila nikogar!

Slovenska javnost prav dobro ve, kolikšna je klerikalna hvaležnost napram lastnim pristašem klerikalne stranke. Najbolje so to občutili krščanski socialci, ki so stali vedno v prvih vrstah SLS, pa so jih klerikalni voditelji odstranili iz vseh strankinih odborov in jih popolnoma potisnili ob stran, ker so si upali o klerikalni politiki samostojno misliti in ker so zahtevali več demokracizma in manj diktature v stranki. Dr. Stanovnik je živa priča klerikalne hvaležnosti. Vse svoje življenje je delal za interese klerikalne stranke, ker pa je nastopil proti samovolji vodstva in tajništva SLS, so ga prisilili, da je moral odložiti vse funkcije v SLS, četudi je bil načelnik njene ljubljanske organizacije,

za katero se je mnogo žrtvoval, in zagrozili so mu celo, da bodo uničili njegovo eksistenco, če ne bo molče prenašal diktature klerikalnih voditeljev! Tako je klerikalna hvaležnost napram lastnim ljudem, ki so zavzemali v SLS odlična mesta.

In kaj je storila SLS za Ljubljano, ker je volila 1. 1925 klerikalno in izvolila za svojega poslanca dr. Korošca načelnika SLS?

Predvsem je delala na to, da bi se čim dalje zavleklo občinske volitve v Ljubljani v pričakovanju, da bo njihov položaj postal ugodnejši. Toda niti oziroma lastno stranko jih niso zadržali v njihovem tradicionalnem sovraštvu proti mestu Ljubljani, da bi ne zadali njej in njenemu prebivalstvu cele vrste udarcev.

Najobčutnejši udarec pomenja za Ljubljano določba v zadnjem finančnem zakonu, za katero so glasovali klerikalni poslanci soglasno in po kateri mora vse proračune mestnih občin, ki presega jo vsoto 3 milijonov Din, odobriti finančni minister. Tako so ukinili avtonomijo Ljubljane in jo podredili samovolji finančnega ministra, kar bo rodilo za gospodarstvo ljubljanske mestne ob-

čine pod partizanskimi režimi nedogledne škodljive posledice.

Drugi udarec za Ljubljano in vse kraje s carinarnicami predstavlja izprememba kladrmanskega zakona, po kateri se sme kladrmina uporabljati tudi za druge namene in ne samo za ceste kakor doslej. Na ta način bo Ljubljana oškodovana samo pri zgradbi nove carinarnice za 8 do 10 milijonov dinarjev, ker se bo gradila iz dohodkov kladrmine in ne iz ležarine, kakor je bilo prvotno določeno in ki ostane sedaj v blagajni finančnega ministrstva.

A klerikalci so šli še dalje. Pooblastili so z istim finančnim zakonom finančnega ministra, da na lastno pest spremeni zakon o kladrmni tako, da bo »v skladu z današnjimi razmerami«. Nikakršnih omeitev ali pogojev mu ni postavili pri tem. Finančni minister lahko spremeni zakon, kakor hoče, in lahko kladrmno sploh odvzame občinam. Ne glede na to, da je tako pooblastilo protidemokratsko in izraz skrajnega centralizma, pomenja tudi novo veliko nevarnost za finance ljubljanske občine.

Sploh je finančni zakon, za katerega so glasovali klerikalci, udaril predvsem stanovce, ki žive v mestih,

Klerikalci so znižali državnim uslužbencem draginske doklade in jim razveljavili skoro vsa socialna določila uradniškega zakona, obdavčili so celo vpokojeence in invalide, za katere sedaj ne velja več eksistenčni minimum, raztegnili davek na ročno delo tudi na delavce državnih in samoupravnih podjetij, vrgli na stotine železniških delavcev na cesto, ostalim pa reducirali plače itd., itd. Ni ga skoro stanu, ki bi ne bil udarjen od pogubonske klerikalne politike.

Ali je drugače kaj storil g. dr. Korošec za Ljubljano? Ali je mogel dr. Korošec poskrbel, da bi se v državi ni proračun ustavil kak kredit za regulacijo Ljubljane, ko je bil minister za vode njegov tovariš g. dr. Kulovec? Ali je poskrbel, da bi država zidala v Ljubljani kake hiše, vsaj za svoje uradnike in šole? Niti tega ni izposloval, da bi Poštna hranilnica zgradila svojo palačo, dasi so načrti bili že davno izdelani in je denar na razpolago. Državni uradi se nahajajo v Ljubljani še vedno po zasebnih hišah, klerikalci pa niso postavili v drž. proračun niti najmanjši postavke za zgradbo potrebnih poslopij zanje.

Klerikalci ne morejo pokazati niti na eno svoje delo v korist Ljubljane in njenega prebivalstva. Dve leti od zadnjih skupščinskih volitev ni videla Ljubljana svojega poslanca dr. Korošca; šele včeraj, tri dni pred volitvami, je po svoji izvolitvi prvič govoril na shodu v «Unionu» in ob tej priliki ni mogel absolutno ničesar povedati, kaj je storil kot ljubljanski poslanec za Ljubljano in njeno prebivalstvo. Čuli so Ljubljančani sicer zopet vse polno praznih besed in novih obljub, kako pa

je SLS izpolnila svoje prejšnje obljube, tega niso slišali. Ljubljana je najočividnejši primer, kako so klerikalci skrbeli za tiste, ki so volili klerikalno. Klerikalni voditelji v svojem delu niso izpolnjevali gesla «Zvestoba za zvestobo», zato se nanj tudi ne morejo več sklicevati. S svojimi neizpolnjenimi obljubami so prevarali zaupanje volilcev, ki bodo zato v nedeljo tudi z njimi temeljito obračunali!

Združen nastop vseh naprednjakov

Vse res napredne stranke se obračajo proti klerikalcem

Davidovičevci bodo v Sloveniji glasovali za kandidate Naprednega bloka. — Radikalna mladina proti zvezi s klerikalci. — Marko Trifković obsoja kravjo kupčijo s klerikalci. — Radikalci za enotno demokratsko fronto. — Demokratska mladina neomajno na strani SDS.

Vrste Naprednega bloka v Sloveniji se množe in v nedeljo bodo koralili vsi pravi naprednjaki strnjeni na volišče za kandidate Naprednega bloka.

Nad vse zanimivo in značilno je, da je vodstvo Davidovičeve demokratske stranke izdalo svojim somišljenikom v Sloveniji poziv, v katerem jim priporoča, naj z ozirom na to, da SD v Sloveniji ni postavila lastnih kandidatov, glasujejo v Ljubljani za listo dr. Kramerja, na Kranjskem za listo dr. Žerjave, na Štajerskem pa za listo dr. Pivka. V Sloveniji bodo torej Davidovičevci volili kandidate Naprednega bloka ter tako pomnožili vrste demokratske fronte.

Ta poziv je obenem najboljši dokaz, koliko so vredne izmišljotine SLS o bodočem sodelovanju Davidovičevcev z gg. Korošcem in Vukičevićem. To je največja nada, s katero tolažijo klerikalci svoje razočarane volilce, ki danes prav nič ne verujejo več v zmago g. Vukičevića. Zato je umevno, da je ta poziv vodstva demokratske stranke zadal klerikalce v živo in da ga skušajo naslikati kot izmišljotino. Istočasno pa dopolnijo klerikalno glasilo, ki se je nekdanje izdajalo tudi za glasilo slovenskih Davidovičevcev, priznava, da je bil ta proglas res izdan, in bere silne levite gg. Davidoviču in Sagadinu.

Drug zanimiv pojav je dejstvo, da je posebna delegacija radikalne mladine, ki ima v Sloveniji svoje glavno središče v klubu «Slovenski Jug», izročila v Beogradu glavnemu odboru NRS in radikalnim ministrom posebno izjavo te mladine, v kateri obsoja blejski pakt in zvezo dr. Ravniharja s klerikalci, pri čemer izrečno poudarja, da smatra sodelovanje radikalne stranke s klerikalno za škodljivo tako z ozirom na radikalne strankarske, kakor tudi z ozirom na splošne napredne interese. Svoji izjavi, ki je bila objavljena tudi v beograjskih listih, so priložili obširno motivacijo, v kateri se označuje klerikalna politika kot škodljiva splošnim narodnim interesom.

Radikalna mladina, ki še ni izgubila vseh svojih idealov, torej obsoja politično kupčijo g. Ravniharja s klerikalci.

«Slovenec» hoče omalovaževati izjavo te mladine, češ da so to samo srbski študentje, ki jih je slovenska gostoljubnost privabila v Ljubljano! «Slovenec» pa je s tem nehoti priznal, da so proglas podpisali res pravi, načelni ra-

dikalci, ne pa radikalni Ravniharjeve vrste!

Včeraj je dospel v Beograd s svojega agitacijskega potovanja Marko Trifković ter sprejel delegate radikalne mladine iz Slovenije, ki so mu izročili omenjeno resolucijo. Marko Trifković si je pustil podrobno obrazložiti politični položaj ter stališče radikalov v Sloveniji. Z zadovoljstvom je vzel na znanje, da ogromna večina pristavšev radikalne stranke, ki kljub političnim nasprotstvom napram SDS niso opustili svojega narodnega in naprednega prepričanja, obsoja politično kupčijo s SLS. Poudaril je, da radikalna stranka s takozvanim blejskim paktom nima nobene opravke, da glavni odbor NRS o njem ničesar ne ve in ga nikdar ni odobril. To je stvar, ki se tiče le osebnega g. Vukičevića in dr. Korošca. G. Marko Trifković je izjavil, da v celoti odobrava stališče radikalne mladine, ki je tudi stališče vsakega pravega radikala, da je namreč z ozirom na nacionalne koristi škodljivo, ako bi NRS podpirala pri volitvah SLS.

Ni manj zanimiv ni sklep oficijelnih radikalnih organizacij v Bosni in Hercegovini, ki poziva vse pristaje NRS, naj povsod, kjer ni postavljena opozicijska radikalna lista, glasujejo za listo SDS in kjer tudi teh ne bi bilo, pa za Demokratsko zajednico. V Beogradu, kjer oficijelni radikalni nimajo svoje liste, so izdali parolo, naj glasujejo za SDS ali pa za Davidovičev stranko.

Tako se ustvarja ne samo v Sloveniji, ampak tudi drugod po državi enotna demokratska fronta.

Z ozirom na klerikalne laži, da je demokratska mladina v nasprotju s SDS, je izdala Zveza jugoslovenske demokratske mladine oficijelno izjavo, da je Jugoslovenska demokratska mladina slej ko prej nerazdružljiva del Samostojne demokratske stranke in da se motijo oni, ki mislijo med naprednimi volilci ribariti v kalnem, ker bodo 11. septembra dobili zaslužen odgovor od jugoslovenske demokratske mladine, ki bo kompletno glasovala za kandidate Naprednega bloka.

Nobenega dvoma ni, da bodo vsi pravi naprednjaki tega ali onega naprednega naziranja volili v nedeljo v strnjanih vrstah kandidate Naprednega bloka in sicer v Ljubljani listo dr. Kramerja, v volilnem okrožju Ljubljana-Novomesto listo dr. Žerjave, v mariborskem volilnem okrožju pa listo dr. Pivka!

strank, ki jim je partizanstvo vrhovni vidik in ki izgubljajo vsako stvarno orientacijo pri presoji pravilne gospodarske politike, zlasti pri presoji interesov ljubljanske trgovine in obrti, pa tudi ljubljanskih konzumentov. Takih načelnih gospodarskih ozirov v SLS ni bilo nikoli. Zlasti drastično so to pokazali klerikalci, kadarkoli so bili na moči v ljubljanski občini, kjer so vedno nalagali samo nove davščine in žnjimi preko potrebe nastavljali v občinsko službo svoje agitatorje.

Ljubljanski trgovec in obrtnik zahtevata modernizacijo uprave, da se jima olajša poslovanje z železnico, pošto in uradi, zahtevata zboljšanje svojega položaja v občini, oblasti in državi, zahtevata zlasti upoštevanje svojih življenjskih interesov pri sestavljanju finančnih in davčnih zakonov. Da se tega od SLS nimata nadejati, je jasno.

Današnje kupčijske razmere so že tako napete, da je kriza neizbežna, ako se nadaljuje po sedanjem sistemu. Kakor sta bila sklenjena vagonski davek in davek na kinovstopnice brez vsakega oziroma na interese gospodarskih krogov in meščanov, tako moramo pričakovati od SLS še hujših brezobzirnih napadov,

ako bo videla, da ji taki atentati na mestno prebivalstvo in na gospodarske kroge ne škodujejo.

O kakem varstvu pred krošnjariji, pred inozemskimi potniki, ki so često tudi samo prikriti krošnjariji, ni bilo zadnje leto nič slišati, dasi bi se bilo vse to lahko uredilo z eno samo potezo peresa.

Kdo bo plačal 8 milijonov, ki jih je ing. Sernec iz kaldrinskega fonda odnesel v crarično blagajno? Kako naj trgovci in obrtniki reagiramo na novo dohodnino, ki jo je SLS naložila našim uslužbencem? Kdo bo kril odpadek v delavskem zavarovanju, kateremu je vlada reducirala po zakonu določeno podporo?

Ljubljanski trgovec in obrtnik sta navezana na Ljubljano. Ali res hočeta zapasti reakciji, se odpovedati napredni ideji in gospodarskemu napredku? Ali res hočeta, da jima reakcijska stranka ovira razmah?

Vsega tega nočeta. Stori bosta zato vse, da Ljubljana svoje usode ne bo vezala na stranko, ki nam je gospodarsko in kulturno tuja in nasprotna. Stori bosta vse, da zmaga v nedeljo kandidat napredne Ljubljane, dr. Albert Kramer.

Ne nasedajte klerikalnim lažem!

Kakor se nam iz zanesljivega vira poroča, pripravljajo klerikalci za jutri ali za nedeljo «veliko volilno bombo», ki naj obstoji v tem, da bodo razglasili razveljavljenje občinske kandidatne liste Naprednega bloka v Ljubljani. S to lopovščino so klerikalni agitatorji že včeraj agitirali po deželi, da bi zbegali volilce. Edin odgovor na to smrdljivo klerikalno bombo naj bo ta, da gredo vsi napredni volilci na volišče in vržejo svoje kroglice v Ljubljani v drugo, na deželi pa v tretjo skrinjico!

Popoln fijasko g. Vukičevića v Sremu

Na njegovih shodih manifestirajo za demokracijo

Prebivalstvo Srema energično odklanja g. Vukičevića in njegove metode. — Niti enega večjega shoda ni mogel imeti. — V Vinkovcih je komaj ušel razjarjeni množici.

Beograd, 9. septembra. Danes se je vrnil s svoje agitacijske turneje po Sremu ministrijski predsednik g. Vukičević, ki pa je doživel na vseh svojih včerajšnjih shodih, ki naj bi bili manifestacija vladnih radikalov, strahovit fiasko. Njegovi shodi so bili mestoma nenavadno slabo obiskani, drugod pa so mu opozicijski brali take levite, da je moral naravnost pobeegniti. Ves državni aparat je bil na nogah, da zbobna ljudi za shode g. Vukičevića. Kakor poroča današnje «Vreme», so srezki poglavarji potom orožništva izdajali naloge, da morajo priti seljaki na vozovih in konjih k sprejemu ministrijskega predsednika, državno uradništvo pa je imelo strog nalog, da se mora brez izjeme udeležiti shodov ministrijskega predsednika. Kdor bi izostal, se mora pisмено opravičiti in navesti vzrok.

Kljub temu pa je doživel g. Vukičević na vsej črti velikansko razočaranje. V Rumi, kjer je bil napovedan velik manifestacijski zbor, so pričakovali g. Vukičevića samo zastopniki oblasti. Seljaki sploh ni bilo blizu. Na shodu, ki se ga je udeležilo komaj par sto ljudi, v pretežni večini pristavšev drugih strank, je prišlo do viharne prerekanja. Ko je stopil g. Vukičević na govorniški oder, so začeli vzklikati Radiću, Davidoviću

in Prebičeviću. G. Vukičević je med neprestanimi medklici imel čisto kratek govor in se je takoj nato ozlovoljen odpeljal dalje.

Se slabše pa se mu je godilo v Vinkovcih. Tam se je zbralo okrog 2000 ljudi, med katerimi pa je bilo razen oblastnih zastopnikov komaj kakih 20 pristavšev g. Vukičevića. Zborovalci so ga zopet pozdravili z živjo-klici na Pribečevića, Radića in Davidovića. Gospod Vukičević sploh ni mogel govoriti. Spregovoril je le par besed, nakar se je povzpel med splošnim odobravanjem na govorniški oder dr. Miša Marić, srezki tajnik SDS, in imel daljši govor, v katerem je ostro ožigosal nasilje vladnih radikalov, navajajoč konkretne primere iz Vinkovcev in okolice. Neprestano so padali klici: «Dol Vukičević! Dol Maksimović! Živela demokracija! Proč z nasiljem!» Dr. Marić je zaključil svoj govor s protestom, da prihaja ministrijski predsednik kot radikalni agitator, izrabljajoč svoj položaj za politični pritisk na volilce. Mase se je polastilo tako ogorčenje, da ni manjkalo mnogo, da bi bili ministrijskega predsednika dejansko napadli. V varstvu orožnikov je gospod Vukičević zapustil zborovališče in se takoj vrnil v Beograd.

Zadnji dnevi Vukičević-Koroščevega režima

Ruši se steber za stebrom. — Pašičevci opuščajo vse obzire in pozivajo pristaje, naj povsod volijo Vukičevićeve nasprotnike. — Volilna borba v Beogradu.

Beograd, 9. septembra. Volilna borba je dosegla svoj vrhunec. Po vsej državi se je vršilo včeraj in danes na tisoče shodov. Vsi poslanci so v svojih volilnih okrožjih, kjer se vrše zadnje priprave za volitve. Tudi v Beogradu samem se volilna borba stopnjuje. Zlasti demokrate razvijajo živahno agitacijo. Splošno prevladuje prepričanje, da bo Beograd tudi tokrat volil demokratsko in da so vsi upi vladnih radikalov, da se spopravi po vodi, posebej še, ker so pašičevci izdali parolo, naj njihovi pristaje volijo proti vladnemu kandidatu g. Maksimoviću. Zanimivo je, da so vladni radikalni izgubili vsako borbenost in so zadnje dni zelo rezervirani. Odkrito priznavajo, da je vsako nadaljnje sodelovanje med gg. Vukičevićem in Davidovićem absolutno nemogoče in polagajo zadnje nade na razkol med gg. Markinkovićem in Davidovićem. Po zadnjih nedvoumih izjavah obeh voditeljev, da vlada med njima popolno soglasje, pa je tudi ta nada padla.

Proglas glavnega odbora radikalne stranke je napravi v radikalnih vrstah mnogo večji vtis, kakor so pričakovali vladinovci. Te dni so razposlali pašičevci preko glavnega odbora vsem radikalnim volilcem navodila, naj tam, kjer nimajo pašičevci svoje lastne opozicijske liste, nikakor ne glasujejo za kandidatne liste g. Vukičevića, marveč naj oddajo svoje glasove za kandidate Demokratske zajednice in SDS. Pašičevci so prepričani, da bodo imeli v bodočem radikalnem klubu veliko večino in da bodo po volitvah lahko temeljito obračunali z g. Vukičevićem.

Subotica, 9. septembra. Včeraj se je vršil tukaj velik shod demokratske stranke, na katerem je govoril g. Ljuba Davidović. Pri tej priliki je zopet ostro napadel ministrijskega predsednika g. Vukičevića in zlasti energično zavrnil njegove trditve, da ostane tudi po 11. septembru na vladni. Izjavil je med drugim, ki je v strahu sam sebe bodril s kričanjem: «Ne boj se, ne boj se! Tudi g. Vukičević v strahu kriči, da ostane na vladni, pa naj glasujejo volilci kakor hočejo. Toda povem vam, je zaključil svoj govor g. Davidović, da bomo mi glasovali tako, kakor je potrebno in g. Vukičević bo 11. septembra moral izginiti z vlade. Njegovo zatrevanje, da bo 11. septembra ostal na vladni, je čisto navaden volilen trik, kakršnih se poslužujejo najprostejši agitatorji. To njegovo govorjenje ima samo namen, da ohrabi svoje pristaje in prestraši nasprotnike. Zato 11. septembra vsi na volišče, ker gre za borbo poštenja in svobode proti reakciji!»

Popoldne je imel g. Davidović shod v Bački Topoli in v nekaterih drugih krajih. V Malem Izgošu je tamonjski radikalni beleznik z orožniki razgalil ljudi, ki so pričakovali Davidovića in se hoteli udeležiti njegovega shoda.

Kdor je za demokracijo, za enakopravnost in svobodo, naj voli Združeno napredno listo, ki ima v Ljubljani drugo, na deželi pa tretjo skrinjico

Izjava Zveze jugoslovenske demokratske mladine

Radi Sirjenja vesti po nasprotnikih o razcepu med demokratsko mladino na eni ter vodstvom Samostojne demokratske stranke na drugi strani s prozornim namenom, izjaviti 11. septembra ob priliki volitev v Narodno skupščino abstinenco jugoslovenske demokratske mladine, izjavljata podpisani odbor in nadzorstvo, da so te vesti neosnovane ter brez vsake podlage.

Jugoslovensko demokratsko mladino je smatrali slej ko prej kot nerazdružljivi sestavni del Samostojne demokratske stranke.

Oni, ki mislijo, da se s sličnimi vestmi zamore med naprednimi volilci v kalnem ribariti, prejmejo zaslužen odgovor od jugoslovenske demokratske mladine, ki bo 11. septembra izvršila svojo volilno dolžnost in kompaktno glasovala v Ljubljani za listo dr. Alberta Kramerja, v volilnem okrožju Ljubljana-Novomesto za listo dr. Gregorja Žerjave in v volilnem okrožju Maribor-Celje za listo dr. Ljudevita Pivka.

Zveza jugoslov. demokratske mladine. Za osrednji izvršilni odbor: V odsotnosti predsednika E. Paškulin m. p. t. č. podpredsednik K. Franz m. p. t. č. I. tajnik.

Za nadzorstvo ZDM: dr. Joža Bohinjec m. p., ravnatelj OUZD. Fran Zebal m. p., oblastni poslanec.

Ljubljanskim volilcem

Boj za Ljubljano je v polnem razmahu. Gre samo za kandidata Naprednega bloka dr. Alberta Kramerja in kandidata SLS dr. Antona Korošca. Jasno je, da bodo klerikalci napeli vse sile za svojega kandidata dr. Korošca. Pritiskali bodo na svoje delavce, lagali in varali bodo nepoučene, izrabljali vsa dopustna in nedopustna sredstva, da bi spoli proti slovenskemu naprednemu voditelju.

Zato je treba, da naši somišljeniki zastavijo vse sile za agitacijo. Vsak naj v svojem krogu, v svoji hiši, delavnici, med znanci in prijatelji poagitira, da vsak pošten Slovenec pomaga slovenski napredni misli v Ljubljani do zmage.

Tudi med onimi, ki niso naši somišljeniki, pa so sicer pošteni možje, poagitirajte. Storit v svojem krogu vse, kar je v Vaši moči, da 11. septembra dr. Kramer sijajno zmaga. Gre za bodočnost našega naroda, za gospodarsko povzdigo Slovenije in Ljubljane. Vsak volilec nosi odgovornost za zmago.

Kako snubijo klerikalci Nemce

Klerikalci so razposlali Nemcem v Ljubljani s strojem nemško pisan poziv pod navidezno pretezo nekega nemškega volilnega odbora, v katerem jih vabilo, naj volijo v nedeljo dr. Korošca. Dvomimo, da bi bili Nemci v Ljubljani pripravljeni voliti dr. Korošca, ker so vsled klerikalne gospodarske politike prav tako prizadeti kakor ostalo prebivalstvo. Prav tako dvomimo, da bi hoteli v Ljubljani, središču Slovenije, započeti nov nacionalni boj, ki ga izzivalo klerikalci zgolj zaradi svojih partizanskih interesov in ki bi bil brez dvoma v škodo le ljubljanskim Nemcem samim. Ljubljanski Nemci imajo edini interes v nemotenem udeleževanju v gospodarskem življenju ter v tem, da se to življenje še bolj normalizira ob sodelovanju vseh resnično naprednih elementov.

Sovjetsko vojaško letalo v Slavoniji

Djakovo, 9. sept. Pred par dnevi se je vrnil po desetletni odsotnosti iz ruskega ujetništva bivši trgovski zastavljene Matija Brezović. Njegov nepričakovani povratek je izzval v vsem mestu tem večjo senzacijo, ker se je splošno smatralo, da je mrtev. Čez dva dni pa je Brezović brez sledu izginil. Njegovi sorodniki so zaman povpraševali za njim in so končno prijavili zadevo policiji, ki je uvedla preiskavo. Poizvedovanja pa so rodila nepričakovan uspeh in senzacionalna odkritja. Ugotovilo se je, da je Brezović pilot sovjetske armade ter da je priletel s sovjetskim vojaškim letalom v Jugoslavijo. Pristal je nedaleč od Djakova ob nekem gozdu, kje je letalo pokril z vejami, tako da ga res ni nihče videl. Po dvodnevem bivanju pri svojcih v Djakovu se je Brezović z letalom zopet vrnil v Rusijo. Izrazil je znani letalski miting Male antante, ko je nad Vojvodino in Sremom skoro vedno plulo po več letal, tako da je lahko neopaženo prišel v Jugoslavijo, kjer je njegovo letalo vsakdo smatral, če ne za jugoslovensko, pa za poljsko ali češkoslovensko. Razen tega je bilo letalo opremljeno z znaki jugoslovenskih vojaških avijonov in označeno z SHS. V Djakovu je ta vest izzvala veliko senzacijo.

Beleznica

KOLENDAR. Danes: Petek, 9. septembra 1927; katoličani: Peter; pravoslavni: 27. avgusta, Pimen.

Jutri: Sobota, 10. septembra 1927; katoličani: Nikola; pravoslavni: 28. avgusta; Mojmir.

DANAŠNJE PRIREDITVE. Kino Matice: «Gozd v ognju».

DEŽURNE LEKARNE. Danes: Bohinc, Rimska cesta; Levstek, Reoljova cesta.

Jutri: Picoli, Dunajska cesta; Bakarič, Karlovska cesta.

ZA NAŠE NAROČNIKE. Danes so na vrsti naročniki serij O in P.

Ljubljanski trgovec in obrtnik ob volitvah

Kaj je SLS storila za naše gospodarske kroge in česa se imajo ti od nje še nadejati. — Konec mora biti negotovosti, šikan in izkoriščanja. — Klerikalci vedno znova teptajo interese mestnega prebivalstva.

Odičen gospodarski delavec je napisal ljubljanskim trgovcem in obrtnikom v razmišljanje te članek:

Gospodarske razmere v naši državi so še vedno tako neurejene, da mora naš trgovec in obrtnik obratovati v mnogo bolj neugodnih razmerah kakor sivočasa. Kamor se ganeta, imata opraviti s težavami. Država in občina tekmujeja z novimi davščinami in uničujeja normalne razmere na tržiščih z neznosnimi stroškovinami, s previsokimi pošttnimi pristojbinami, železniškimi tarifami in birokratizmom na vseh koncih in krajih.

Neznosne so težave z železniškim prometom in železniškimi tarifami. Prevoz 50 steklenic vina z Maribora v Ljubljano velja n. pr. celih 64 Din! Podobno je z vsem drugim blagom. Na ta način je skoro onemogočen notranji izvoz, na katerega je naša trgovina vedno bolj navezana.

Redno trgovsko in obrtniško obratovanje preprečujejo neprimerno visoke poštne pristojbine. Režijski izdatki za nje gredo v številne tisočake.

Kakšne so težave, ako hoče trgovec v poslu preko meje, je dovolj znano. Sploh sta trgovec in obrtnik neka ka divjačina, na katere lahko skoraj svobodno streljajo razni uradi, češ da imata dovolj dohodkov, da lahko plačujejeta. V resnici pa gre za izdatke, ki zlasti radi svoje negotovosti narav-

nost ogrožajo normalen razvoj celih podjetij.

Velika nadloga za naše trgovce in obrtnike so valutni predpisi, občejanje z borzami preko bank, kar vse povečuje režijo. Država vodi tudi v valutnih poslih prav neracionalno politiko, enako kakor je neracionalna in včasih naravnost nesmiselna njena tarifna, trošarinska, pristojbina politika.

Razumljivo je zato, da smo trgovci in obrtniki kar najbolj zainteresirani na tem, da dobimo v Narodni skupščini dobro zastopstvo, ki bo znalo pri vseh velikih fiskalnih reformah upoštevati naše želje in potrebe. Kje je stranka, ki je doslej v tem oziru pokazala največ razumevanja in prizadevanja, ni treba šele navajati. SLS to gotovo ni. Dosedanjim državnim, okrajnim in občinskim davščinam se pridružujejo kot velika nevarnost še oblastne davščine. Le z največjo težavo se je ljubljanskim gospodarskim krogom posrečilo preprečiti klerikalno oblastno davščino na nakladanje in razkladanje vagonov, ki bi bila samo Ljubljano obremenila najmanj za 3 milijone. Da pa obstoja kljub temu v vrstah SLS namen, nato-voriti večino oblastnih bremen preko trgovstva in obrtnišva ljubljanskemu prebivalstvu, je vsakomur jasno.

Da se prepreči nova grozeča bremena in omilijo neznosna sedanja, je potrebno, da trgovci in obrtniki v nedeljo pokažemo, da ne maramo podprati

Братя русские!

В воскресенье 11 сентября будут происходить в Югославии выборы в Народную ассамблею. Эти выборы должны решить многие важные вопросы национально-политического и экономического характера.

В Словении идет вопрос о преимуществе двух партий: НАПРЕДНОГО БЛОКА, в котором соединились верные друзья несчастного русского народа, и КЛЕРИКАЛЬНОЙ, которая вспоминает о горькой участи на чужбину заброшенных русских только тогда, когда ей нужны их голоса.

Потому русские в Словении не должны голосовать за партию, которая о их судьбе никогда не заботилась и которая всегда относилась к ним враждебно.

Русские! Кому дорога сильная, единая Югославия и собственное благополучие, отдайте свои голоса за кандидата Напредного блока:

в Любляне за в Люблянской области за в Мариборской области за
доктора КРАМЕРА доктора ЖЕРЯВА доктора ПИВКА
(бал. листы No. 2.) (бал. листы No. 3.) (бал. листы No. 3.)

Razburjenje radi povišane trošarine na vino

Vse zaloge vina so že popisane. — Klerikalci bi radi pobiranje nove trošarine odgodili na čas po volitvah. — Sestanek gostilničarjev. — Neljubi incidenti v razburjenju.

Povišanje trošarine na vino je v Ljubljani izzvalo splošno razburjenje med gostilničarskimi krogi, ki je tem večje, ker se bo povišana trošarina pobrala tudi od zalog, ki so jih imeli gostilničarji že pred objavo tozadev. razglašene vladnega komisarja. Organi mestnega dohodarstvenega urada so po nalogu vladnega komisarja na magistratu že popisali vse zaloge vina v mestu in te dni se bodo začeli razpisovati plačilni nalogi.

Seveda se je razburjenje, ki je zavladalo med gostilničarji, razširilo tudi na vinske konzumente, ker zahtevajo sedaj gostilničarji in vinski trgovci zaradi pobiranja nove trošarine povišanje cene vina, da se izognejo občutni škodi. Mnoge vinske kupčije so se zaradi tega že razdile, kar je rodilo na obeh straneh mnogo jeze, kjer pa so bile že popolnoma perfektno, bo v mnogih slučajih oškodovan prodajalec, ako kupec ni vina pred povišanjem trošarine pravočasno prevzel.

Da je to razburjenje skrajno neprijetno klerikalcem samim, je seveda popolnoma umetno, čeprav so dobro vedeli za uvedbo povišane trošarine, ker je »Slovenec« že pred tedni poročal o namenu vladnega komisarja in klerikalnega sveta. Klerikalci samj govore, da bo ta zadeva odjedla v Ljubljani SLS najmanj 800 glasov, pa bi radi sedaj nekateri odložili pobiranje povišane trošarine na čas po volitvah.

litvah. Stvar pa je seveda že zavezana, ker tudi ljubljanski gostilničarji niso tako naivni, da bi v tem videli kako posebno dobroto zase, ker je zanje vseeno, ali plačajo popisane zaloge vina sedaj pred volitvami ali pa par dni po volitvah.

Danes popoldne se vrši pri gosp. Kavčiču na Privozu sestanek, ki ga je sklical »Gostilničarska zadruga«, na katerem bodo gostilničarji sklepali o svojih nadaljnjih ukrepih. Ogorčenje med gostilničarji je tem večje, ker je svoječasno vladni komisar g. Mencinger obljubil, da se povišana trošarina od starih zalog ne bo pobirala, pa svoje besede ni držal, očitno pod pritiskom klerikalnega sveta, ki se spriču zavezane gospodarstva nahaja v hudih denarnih stiskah.

Kakor nam poročajo, je med posameznimi gostilničarji in organi mestnega dohodarstvenega urada, ki so popisovali zaloge vina, prišlo do razburljivih prizorov, kar bo imelo ponekod celo posledice pred sodnijo zaradi razčlenjenja uradnih organov. Opozarjamo, da so organi mestnega dohodarstvenega urada v zadevi povišane trošarine seveda popolnoma nedolžni, ker so morali vršiti samo od klerikalnega sveta režima predpisano neljubo dolžnost, želimo pa, da bi se stvar v tem pogledu ne tirala predaleč, ker je razburjenje v gostilničarskih krogih popolnoma razumljivo.

Velika revija slovenskih narodnih noš

Dne 18. t. m. se bo vršila na velesojmu velika revija naših narodnih noš. — Prijavljenih je že nad 400 narodnih noš.

Lani je na velesojmu žensko društvo pod naslovom »Žena« priredilo razstavo ženskih ročnih del. Pri tej priliki se je razstavilo tudi nekaj gorenjskih in drugih narodnih noš. To razstavo je poselelo naše žensko z velikim zanimanjem. Zato priredi slovensko žensko tudi letošnje jesen enako, toda dokaj obsejnejšo razstavo. Na tej razstavi bodo občinstvu na vpogled razstavljene vse sloven. narodne noše gorenjske, belokranjske, noše iz bivše Stajerske in iz Prekmurja; videti bo tudi narodne noše Slovencev iz Koroske, Trsta in njega okolice ter iz Istre. Obenem bo tudi tekmovalje narodnih noš. V nedeljo, 18. septembra ob 15. uri se bo vršila na obsejnem prostoru velesoja obhod naših žena in deklet ter moških v narodnih nošah. Ta obhod naj bo veličastna manifestacija, za katero pokažejo Slovenci, da se vedno in povsod zavedamo svoje narodnosti, ki nam navdaja dušo in sree.

V narodno nošo so se oblačili naši predniki ob vseh slavnostnih prilikah in tej tradiciji moramo ostati tudi mi, njih potomci. Narodna noša mora biti viden znak naše narodnosti. S ponosom nastopamo v nji, kadar je treba pokazati, da smo zavedni Slovenci. V bodrilo in zgled naj nam bodo drugi narodi, zlasti naši bratje Čehi, ki ob vsaki priliki s ponosom manifestirajo za svojo narodno stvar.

Dokler se bomo ob takih prilikah oblačili v našo narodno obleko i mi. se nam ni bati pogina, saj dokumentiramo s tem javno, da se pretaka po naših žilah slovenska kri in da smo verni potomci svojih pradedov — Slovencev.

Na velesojmu bodo razstavljena tudi ženska ročna dela, a izključno le ona, kojih okrasni so izvršeni po naših narodnih motivih. S ponosom hočemo pokazati krasoto naše narodne umetnosti tudi tujcem, ki prihajajo k nam. Tudi v tem oziru posnemajmo naše brate Čehi. Ti uporabljajo svoje narodne motive na ženskih oblačilih in vseh drugih predmetih, ki jih hočejo okrasiti in napraviti osem prijetne.

Apeliramo torej na naše žensko, da se udeleži te razstave v polnem številu. Razstavi naj vsa svoja ročna dela, izvršena v narodnem duhu in ako se ne udeleži omejenega obhoda osebo, pa naj svojo narodno nošo razstavi, da bo slika tem lepša, tem popolnejša.

Revija slovenskih narodnih noš bo nedvomno največja in najzanimivejša prireditve te vrste, kar jih je videla kdaj Slovenija. Ze zdaj je pripravljenih nad 400 najlepših narodnih noš iz vseh krajev Slovenije in celo iz drugih krajev, kjer žive Slovenci. Med drugim bodo zastopane tudi pristne benečanske slovenske narodne noše. V nedeljo 18. t. m. se bo vršil po sejmšiču

Jean de la Hyre:

500 Roman.

Odprija je oči in se nasmešnila. Nankrat je prišla d'Albaniaca za roke in od nepopisne sreče so ji pritekale solze iz oči.

— Jean, ali ste me spoznali? Ste razumeli?

— Da!

— Ali me ne izdaste?

— Ne, Leticija.

Krčevalo je stisnila njegove roke in zašepetala:

— Ah, kako sem srečna! Kako sem srečna!

D'Albaniac jo je strastno objel. Iz ljubavne opojnosti so ju zdramil udarci stenske ure. D'Albaniac je skočil pokoncu.

— Leticija, previdna morava biti.

— Da...

— Pojdiva od tod. Na svežem zraku se pomirite. Zunaj se pomeniva, kaj storiti. Poveste mi vse, česar še ne vem o vas. Jaz vam pa razodene naše načrte in naše skrivnosti, ki so me doslej zanimalo, toda zdaj drhtim pred njimi.

ker se bojim za vaše življenje.

Pomagal ji je vstati iz naslanjača. Nato je stopil malo v stran in jo ogledoval od vseh strani. Spoznal je, da lahko Leticija brez strahu nosi možko obleko. Prsa pod telovnikom in moderno kravato so bila podobna atletovim prsom. Nežne, fine poteze njenega obraza so mogle pričati o aristokratskem rodu stasitega »mladeniča«, smeli in neustrašeni pogled njenih temnih oči pa ni prav nič zaostajal za moškim pogledom. D'Albaniac je zamrmral:

— Samo zračna kupola bo delala preglavice. Toda tudi to zapreko premagava. Leticija se je nasmešnila.

— Da, premagava!

Pogledala sta si globoko in ljubče v oči. Iz njunih pogledov je odsevala vsa sreča mladih src.

— Pojdiva, gospod de Clève!

— Pojdiva, gospod d'Albaniac! — je odgovorila Leticija razposajeno.

V.

— Od tu, — je dejal d'Albaniac, ko je stopil na teraso, — se lahko divja razgledu na Benetke ves teden.

— Zakaj pa samo en teden?

— Zato, ker nastopimo čez teden dni »potovanjek«.

— Kakšno potovanje?

— Mar vam kapitan ni povedal?

obhod vseh narodnih noš in posebna komisija bo poedine noše ocenjevala. Prijavljeno so tudi gorenjski fantje, ki se udeležijo revije narodnih noš na konjih. Občinstvo bo imelo redko priliko obhoduati razne skupine in narodnih nošah, tako kmetško svatbo, krst itd. Obeta se nam torej prireditve, ki zasluži splošno pozornost.

Sport

Hazena Mura — Ilirija 7 : 5 (4 : 2).

V Murski Soboti se je vršila včeraj prvenstvena hazenska tekma med Ilirijo in Muro. Mura je tudi to pot uveljavila svojo superiornost na domačih tleh in je Ilirijo porazila s 7 : 5 ter ji s tem odvzela dve važni točki. Tekma je bila skrajno napeta, polna dramatičnih momentov. V prvem polčasu sta si bili družini enakovredni v polju, pred golom pa je bila Mura boljja. Slaba obramba Ilirije je Muri omogočila, da je prešla v drugi polčas z vodstvom v razmerju 4 : 2 in ta rezultat zvišala celo na 7 : 2. Sebe sedaj se je znašla Ilirija. Njenim vehementnim napadom Mura ni bila več kos in igra je prišla popolnoma v roke gostov, ki so znižali razmerje na 7 : 5. Toda zmaga si Ilirija ni mogla izvojevati, zlasti ker je Cimpermanova v голу Mure branila naravnost bravurozno. Sodič je dobrog Cizelj iz Maribora. — Publike okoli 300.

Ilirija — Primorje 4 : 2 (2 : 1).

Včerajšnja finalna tekma za poškodbeni fond LNP ni dala zaželenega sporta. Obe moštvi sta nastopili s par rezervami, teren je bil neugoden, moštvi po počitnicah še nevirani.

Ilirija je bila brezdvoma boljše moštvo, ali vsaj bolj harmonično in bolj vigrano. Primorje pa je zadovoljilo bolj v defenzivnem pogledu in se je zlasti v drugem polčasu odločno upiralo napadom Ilirije.

Igra pod vodstvom sodnika g. Smoleta je bila vobče fair, vendar nezanimiva. Prvi polčas je končal v razmerju 2 : 1 za Ilirijo, v čije koristi se je rezultat v drugem polčasu v istem razmerju zvišal. En gol proti Primorju je rezultiral iz 11 metrovke, ki pa ni bila na mestu. Publike okoli 400.

Sportni dan na Rakeku

Včeraj je bil na Rakeku velik sportno-propagandni dan. Mladi in agilni sportni klub Javornik je priredil serijo sportnih prireditev, da tako poveča zanimanje za sport na Rakeku in v okolici. Sportni dan je uspel v moralnem in gmetnem oziru in je pokazal, da se tudi dežela probuja in stremi za sportom in napredkom. Na vzporedu so bile lahkoatletske in nogometne prireditve. Popoldne je bil obhod štafet z gobdo na čelu v Unec. Startale so tri štafete. V švedski štafeti 400 + 300 + 200 + 100 m je zmagala Ilirija v 2 : 48, drugi je bil Javornik. V tekni na 100 m je zmagal Šušteršič (Javornik) v 12 sekundah.

Popoldne sta se vršili dve nogometni tekmi. Rezerva Javornika je porazila rezervu Slivnice iz Cerknice s 3 : 1, nato pa je nastopilo prvo moštvo proti starinam Ilirije, ki so zmagali s 7 : 2. Javornik je ambiciozno, vendar tehnično še nezrelo moštvo.

Zvečer je bila v sokolskem domu veselica z animirano zabavo. — SK Javornik, ki vrši poleg sportne tudi nacionalno propagando, zasluži za svoje agilno poslovanje vso pohvalo ter moralno in materialno pomoč merodajnih faktorjev.

Ilirija — Borac (Split)

V soboto in nedeljo gostuje prvič v Ljubljani nogometno moštvo splitskega Borca, ki odigra dve tekmi z našim podstavnim prvakom, SK Ilirijo. Borca je šteti med najbolj znana moštva v državi ter meriteno za enakovrednega njegovemu lokalnemu drugu Hajduku. Tudi po načinu

igre je Borac prava kopija Hajduka. Ilirija je igrala letos z Borcem že v Splitu, in sicer z rezultatom 1 : 1 in 3 : 1. V zadnjem času je igral Borac z zagrebško Concordijo neodločno z 2 : 2 in z Gradjskim 2 : 1 in 1 : 1.

Obe tekmi se vršita na prostoru SK Ilirije, in sicer v soboto ob 17., v nedeljo pa ob 16.

Kot predigra se vrši v nedeljo ob 14.30 pokalni finale med juniorji Ilirije in Maribora. — Oba kluba razpolagata z odličnimi juniorskima moštvi, ki v marekatorskem oziru prekašata igro naših povprečnih I. moštev. Ako juniorji Ilirije, zmagovalci v pokalnih tekmah leta 1925 in 1926, zmagajo tudi v nedeljo, postane prehodni pokal končnoveljavno last Ilirije.

Apel na trafikante

Brezbržnost in neorganiziranost med trafikanti je v glavnem vzrok, da je prišlo do tega, da se bodo s 1. januarjem procenti za prodajo tobaka znižali od 5% na 4%. Bati pa se je tudi v bližnji bodočnosti, da uprava drž. monop. izenači povišanje tobaka s povišanje poštinih vrednot in taksenih znamk.

To so dejstva, katera bo vsak trafikant brkko občutil sam na sebi. Število trafik je naraslo naravnost do bridke smešnosti. Ako pojde tako dalje, bomo trafikantje, drug drugemu podajali roke z lokala v lokala. Tako ne pojde več! Zadnji čas je, da se vsi trafikanti zdramijo iz zaspane brezbržnosti in stopijo v našo stanovsko organizacijo. V sloji je moč! Dovolj nas je, zato smo tudi trdno prepričani, da vse dosežemo če nastopimo kompaktno. Naše geslo bodi »Vsi za enega, eden za vse«.

Udr. tob. traf. namerava radi znižanja procentov in ustanovitve premmogih novih trafik započeti vilikopotezno akcijo v Beogradu. Žal pa ne razpolagamo s potrebnim kapitalom da bi svoj cilj dosegli. Da dobimo potrebna sredstva apeliramo na vse trafikante, da vstopijo v naša organizacijo. Tajništvo Udrženja se nahaja Sv. Petra cesta št. 60, dopisna karta za vstop zadostuje.

Trafikantje, to je zadnji apel, s katerim se obračamo do Vas. Če ne bo v kratkem zadovoljivega odmeva, smatramo, da je mišljenje večine proti organizaciji in da ta ni potrebna. Iz tega bomo izvajali posledice na ta način, da razpustimo našo organizacijo in prepustimo vsakemu da si sam pomaga kakor ve in zna.

Otvoritev Sokolskega doma v Dev Mar v Polju

Včeraj popoldne se je vršila v D. M. v Polju otvoritev novega sokolskega doma. Žal je deževno vreme nekoliko motilo potek svečanosti, ki pa je klub temu zadovoljivo izpadla. Ob pol 15. se je vršil na kolodvoru v D. M. v Polju sprejem zunanjih gostov, ki so z gobdo na čelu odkorakali pred novi Sokolski dom, ki se nahaja v bližini cerkve na glavni cesti. Nato se je razvil sprevod skozi Vevče. Številne hiše so bile okrašene z zastavami in z zelenjem, prebivalstvo pa je navdušeno pozdravljalo zbrano Sokolstvo.

Ko se je sprevod vrnil pred Sokolski dom, je prvi govoril predsednik gradbenega odseka br. Trost, ki je izročil ključ novega doma starostj br. Kuharju. Govorila sta tudi župni delegat dr. Fran Logar, ki je pozval Sokole k vztrajnemu delu, v imenu JSS pa prof. Marolt, ki je naglašal potrebo, da postane cela naša država en sam sokolski dom. Nato so sokolske čete odkorakale v prostore novega doma.

Prosta telovadba se radi deževja in razmočenega telovadišča ni mogla vršiti, nastopili so samo dve vrsti z orodno telovadbo. Kljub temu se je razvila na prostem animirana zabava, ki se je zvečer nadaljevala.

Jutri največji in najlepši film sveta veličastni

Quo vadis?

ELITNI KINO MATICA

vala tudi v prostorih novega doma. Pomnimamo, da se je misel za zgradbo novega doma v D. M. v Polju sprožila šele pred 2 in pol mesecema in da se je agilnim sokolskim delavcem v tem kratkem času posrečilo postaviti novi dom brez vsakega dolga.

Proračun splitske občine izginil

Po zaslugi slovenskih klerikalcev je vladala okrnjena oblastne samouprave in jim skoraj popolnoma odvzela finančno samostojnost. Ta čin se je klerikalcem samim že dovolj maščeval, vso težo tega početja pa občutijo tudi vse ostale oblastne skupščine, ki so v finančnem pogledu popolnoma odvisne od volje in naklonjenosti vsakokratnega ministra.

Kakor znano, morajo vse oblastne skupščine predložiti svoje proračune finančnemu ministru na odobrenje. To je storila tudi splitska oblastna skupščina, ki je dne 7. julija odposlala v Beograd svoj proračun. V smislu zakonskih določb bi moralo finančno ministrstvo proračun tekom enega meseca vrniti, ker stopi sicer proračun avtomatično v veljavo. Splitski oblastni odbor pa je zamen čakal na ministrstvo rešitev. Proračuna ni bilo od nikoder. Ker pa oblastni odbor brez finančnih sredstev sploh ne more poslovati, je začetkom septembra brzojavil ministrstvu, da smatra proračun za odoben. Sedaj še le je ministrstvo odgovorilo, da je bil proračun že 2. poslan v Split, kamor pa seveda nikdar ni došel. Vsa polizvedovanja na pošti so ostala brezuspešna in je prava zagonetka, kam je izginil proračun. Ministrstvo je sedaj odredilo celo preiskavo, ki jo vodi posebna komisija, da doseže, kje je ostal spis. E. ko bi poznali malo več reda v naši administraciji in ko bi klerikalci ne tržali oblastnih samouprav, bi vsega tega ne bilo treba!

Izpred sodišča

DEŽNIK JE PONUJAL.

Mizar Jaka je julija popiljal po ljubljanskih gostilnah. V neki zakotni krčmi je natelet na svojega znanca Janeza in njegovo izvoljenko. Nekaj časa so ga skupaj žingali, a naposled se je Tončka naveličala in hotela oditi domov. Odsila je iz hiše pa se kmalu vrnila, češ, da preveč dežuje.

Kar tale dežnik vzemi, je dejal Jaka in ji ponujal prvi dežnik, ki je stal pri vratih. Tončka se mu je smejala in sedla spet za mizo.

Nesreča je pa hotela, da je baš na tisti dežnik imel nekdo piko in ga je odnesel. Pa so došli mizarja Jaka, da ga je on vzel. Tončka je povedala, da ji je res v šali dežnik ponujal, a vzel ga pa ni, da je toraj moral imeti nekdo drugi svoje predolge prste vmes. Jaka je bil oprščen.

ZAPUSCENA MIHELCA.

Neke julijske noči je taval po Ljubljani Mihela in klela nehvaležnost možkega sveta. — Zakaj se jezíš Mihela, jo je vprašal stražnik.

— O, ta Buča, se je jezilo dekle. Dobra sem mu bila noč. Komaj sem se pa malo pogrela v topli postelji na Starem trgu, me je že postavil pod kap. Kje naj zdaj prenočim sirota.

— O, Mihela, zate se bo pa že šel dobila sobica, kar z mano pojdi, jo je tolažil stražnik.

— Z vami pa ne grem, tam na policiji ste preveč resni ljudje, jaz pa ljubim veselje in radodarne fante, se je branila Mihela.

— Ali nisi doživela že dovolj razočaranja nočjo, jo je vprašal stražnik in jo kar siloma odpeljal.

Mihela se je sodniku smilila, ker nima sirota kam položiti glave, zato ji je preskrbel kar za 14 dni stanovanje na sodniji.

SVETA JEZA.

— Naj hudič vzame te babe, je klet poštenih hlapcev Mahač, ko je bil te dni obsojen na pet dni zapor.

Mož je že starijaka korenina in služi v predmestni ljubljanski gostilni za hlapca. Letos aprila meseca, ko je spal v svoji štali, ga je okoli dveh ponoči predramil ropot in vpitje. Jezen je skočil kvišku pograbil ročico in tekla na dvorišče. Na kmečkem vozu je ležala pijana kmetica Lenka, a okoli nje sta se stila dva fanta. Ko je Mahač videl, da počenajajo svinjarije, se je še bolj razhudil. Dvignil je ročico in mlada babjaka sta jo urnih rač pobrisala z dvorišča.

Poberi se tudi ti, satan, je vpil Mahač in jel udrihati z ročico po vozu. Možakar je mislil babnico prestrašiti in odpoditi, pa jo je zadell tako nesrečno, da ji je zlomil par rebrov.

Sodišče je njegovemu zagovoru verjelo in zato ga je povabilo samo pet dni na ričet.

potom električnega toka. Sodi ga ofirciski svet. Po smrtni obsodbi ga odvedo v klet, čije tla so elektrizirana. Po usmrtni se stene kleti odpro in morskavoda odnese truplo.

— Vse to je določeno v §§ 16., 17. in 18. naših pravil. Sicer pa dobite pravila na vpogled že danes. Sediva v ta-le vagonček.

Mož v vagončku se je pritnil na ročico in čudno vozilo se je naglo spustilo po poševni plošči v podzemni hodnik. Leticija in d'Albaniac sta se ustavila v veliki dvorani z obokanim stropom in čudnim steklenimi napravami na nizkih črnih mizah. Ko je stopila bliže, je Leticija opazila, da tvorijo steklene naprave petdeset kristalnih zračnih kupol.

— Od vsake kupole je bila napeljana k ogromnemu stroju v kotu dvorane cev. — Sedite na koncu te mize, je dejal d'Albaniac Leticiji. O! Saj se lahko naslonite na kristal. Ne bojte se, močan je dovolj. Tako, zdaj pa poslušajte...

Leticija je zmajala z glavo.

— Očividno mi hočete povedati, čemu so tu te naprave. To je seveda zelo zanimivo. Tada mene zanima bolj vprašanje kako je vas zanesla usoda sem in čemu ste držali vse svet v zmoti z vašo dozdevno tragedijo.

— O tem se pomeniva pozneje. Vsak

hip lahko pride kapitan. Do njegovega prihoda pa morate biti točno poučeni o naših načrtih.

— Če je tako, pa le hitro na dan z besedo.

Povem vam samo najvažnejše. Kje naj začnem?

D'Albaniac je povsili glavo in se zamislil.

— Vi veste, — je spregovoril naposled zamišljeno, — da nastanejo velike ideje čisto iz malenkosti. Kapitanu je prišla na misel njegova »teorija« po tem, ko je prečital enega fantastičnih Edmond Aboutovih romanov. Sicer pa to ne spada k stvari. Preidiva takoj na bistvo. Naravoslovci so že davno ugotovili, da nekateri organizmi po smrti ožive. Kar pogledate v lužo nekaj dni po dežju, v blatu najdete vse polno izsušenih črvov, ki se med prsti drobje kakor steklene cevi. Toda vzemite jih previdno iz blata in položite v vodo. Bili so mrtvi, toda v vodi se napno, ožive in se začno premikati. Seveda ne gre tu za obujenje od mrtvih, marveč za naravni pojav, pri katerem vrnete črvi ono prvotno življenje, ki je bilo skrito v nedotaknjemem izsušenem telesu. To je znanstveno dognano dejstvo. Vzemite črve, ki se zaredo v kisu, v klepu ali v moki... Posušite jih na solncu ali pa na peči. Črvi poginejo...

Dnevne vesti.

iz Ljubljane, dne 9. septembra 1927.

— Izpremembe v imenovanju predsednikov volilnih odborov. Na seli državnih odborov je prišlo do nekaterih izprememb glede predsednikov volilnih odborov za sodna okrožja Ljubljana—Novo Mesto, Maribor in Celje. Na volišču Domžale je imenovan za predsednika volilnega odbora namesto notarja v Kamniku dr. Frana Horvata, inspektor agrarne reforme v Osijeku Albin Radikon, na volišču Kalobje, volilni okraj Celje, namesto profesorja v Celju Josipa Kadinarja prof. v Mariboru Luka Brolih, na volišču Kamnika, namesto sodnika v Mariboru dr. Rudolfa Adamiča, odvjetnik v Mariboru dr. Danilo Komarčič, na volišču Maribor XI. namesto odvjetnika v Mariboru dr. Antona Muleja, gimnazijski profesor v Mariboru Adolf Schaub, na volišču Maribor II. namesto viš. dež. sod. svetnika v Mariboru dr. Frana Peitlerja odvjetnik v Celju dr. Ivan Erhatič, na volišču Pameče, volilni okraj Slovenjgradec, namesto odvjetnika v Slovenski Bistrici dr. Josipa Pučnika, tajnik glavne kontrole v Beogradu dr. Stevan Popović, na volišču Zetale, volilni okraj Smarje, namesto odvjetnika v Mariboru dr. Danila Komarčiča, sodnik v Mariboru dr. Rudolf Adamič, na volišču Podšreda, mesto notarja v Smarju Jakoba Kogejca, ravnatelj moškega učiteljskega v Mariboru Matko Potočnik, na volišču Prištani, namesto prof. v Celju Danila Modrijana, šolski upravitelj v Smarju Anton Flink.

— Kako pri nas štedijo. Štedenje v državnih upravi je eden glavnih slagerjev Vukčičevih — Koroševih režimov. Kako pa izgleda to štedenje v resnici, dokazuje tudi imenovanje predsednikov volišč. Dasi imamo dovolj pravnikov in drugih inteligentov, ki so dovolj kvalificirani za ta posel, je glavni volilni odbor imenoval po vseh držav. predsednike iz Beograda. Tako imamo tudi v Sloveniji pri predsednikov volišč iz Beograda, a tudi iz vseh drugih pokrajin poročajo, da so prezrli domače sodnike in pravnike ter imenovali Beograščane. Domačin bi dobili za svojo službo dnevno 100 Din. Beograščani pa bodo stali vsak najmanj po 500 Din, povrh pa še potne stroške iz Beograda in nazaj, tako da bo stal vsak tak predsednik mesto 100 najmanj 1000 Din. Res imenitno štedenje.

— Nov odvjetnik. V imenitni odvjetniške zbornice v Ljubljani je vpisan dr. Mihael Stanjko, odvjetnik v Mariboru.

— Opeharjeni kronski vpokojenci. Iz vrst kronskih vpokojencev nam pišejo: Kljub opetovanim obljubam kronski vpokojenci tudi ta mesec niso bili prevedeni v dinarske, niti niso prejeli od finančne uprave poziva, naj predložijo dekret, s katerim so bili vpokojeni. To je pač višek nesocialnega postopanja s temi nesrečniki. Gosposode, ki sede sedaj na državnem krmilu, bi pač lahko vedeli, da s takimi be-raškimi pokojnicami nihče ne more živeti. Volitve so pred duri in kronski vpokojenci se bodo zadrževali vlad, s katero je SLS sklenila prijateljstvo, na ta način, da bodo obrnili klerikalnim kandidatom trbet.

— Iz prosvetne službe. Vpokojenec je profesor gimnazije v Celju Josip Kardinar; v višjo skupino sta pomaknjena profesor II. državne gimnazije v Ljubljani Franc Čadež in profesor realne gimnazije v Celju Ivan Bračko. »Službene Novine« št. 200 z dne 6. t. m. objavljajo tudi ukaz o napredovanju učiteljev in učiteljic v mariborski in ljubljanski oblasti.

— V naše državljanstvo sta sprejeta čehoslovaška državljana Leo Moš, železniški uradnik v Mariboru in Lea Mayer-Kaiserberger, učiteljica v Ptuj. ter ruski emigrant Vasilij Dem, narednik avtooddelka dravske divizijske oblasti.

— Taks je oproščena Zveza obrtnih združenj v Ljubljani.

— Razvrstitve šolskih nadzornikov. V prosvetnem ministru pripravljajo novo razvrstitve šolskih nadzornikov. Nekateri nadzorniki bodo vpokojeni. Tozadevni ukazi bodo v kratkem podpisani.

— Prihod ameriških legionarjev v Split. Dne 14. t. m. prispe v Split na ameriškem parniku »Washington« 300 ameriških legionarjev, ki posetijo nekdanja bojišča, kjer so se borili za osvoboditev zaslužnih narodov. Te dni se vrše njim na čast v Franciji velike svečanosti. Tudi v Splitu pripravljajo ameriškim gostom svečan sprejem.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list« št. 94, z dne 10. t. m. prinaša uredb o pogodbenih uradnikih in dnevnicarjih, uredb o praktičnem stažu za medicince in zdravnikov ter pravilnik o delovanju, redu in pouku na dvorazrednih trgovskih šolah.

— Termin pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«. Ker se vrše državnozbornske volitve začetkom septembra in občinski volitve začetkom oktobra, je uprava ljubljanskega velesejstva prestavila termin prireditve pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« na čas od 17.—26. septembra t. l.

— Vozne olajšave za obiskovalce in razstavilce pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«. Ministarstvo soobrčaja je dovolilo za obiskovalce »Ljubljana v jeseni« iste ugodnosti kot za velesejem in sicer: 50% popust na vseh osebnih in brzovalnih razven S. O. E. z razstavno legitimacijo, za blagovni promet pa tudi 50% popust. Znižana je vizumska taksa za inozemske obiskovalce, predvideva se pa tudi železniške olajšave v Avstriji, ČSR in Italiji.

— Mali prater na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni«. Ljubljanske obiskovalce, pa tudi podeželsko občinstvo se je lansko leto prilikom jesenske razstave zelo zabavalo s raznimi komedijami kot gugalnicami, vrtjakami, tobogani, hipodromi itd. Občinstvo je kmalu označilo ta del »Mali prater«. Zato bo uprava ljubljanskega

ga velesejstva prilikom svoje letošnje pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni« ta del sejmšča še izpopolnila, kar bo gotovo v splošno zadovoljstvo in veselje obiskovalcev, mladih in starih.

— Zapostavljen in prikrajšan je zaslužni prosvetni delavec g. Ivan Krajnik v Mariboru, ki je nedavno praznoval 70letnico rojstva. Može je z odliko položil izpit za meščanske šole in bi bil že davno zaslužil mesto na kakšni meščanski šoli ali učiteljski, toda potnih 39 let se je zamaš potegoval za svoje pravice. Zgodila se mu je nečuvna krivica, ki mu je zdaj na stara leta pač nihče ne bi mogel popraviti.

— Zadržanje predenica. Posestniki, učitelji in najemniki zemljišč morajo po svojih njivah, travnikih, pašnikih, poljskih mejah, cestnih obronkih, železniških nasipih in po drugih zemljiških zadržati predenico vsaj predno začne cveteti. Ako se bo našla na kakem zemljišču predenica že cvetoča, se bo uničila brez odloga na zamudnikove stroške. Brezbrzižnej se kaznujejo z globo 100 Din. V slučaju neizterljivosti se spremeni globa v zaporno kazen 48 ur.

— Izkopne v pčarjski okolici. Prof. Nuber iz Osijeka je našel v bližini Pančeva staro grobišče, ki poteka še iz kamenite dobe. Po mnenju strokovnjakov so to najdene izkopne velevaže in mnoge pomembnejše kakor pa slične izkopne v bližini Sarajeva. Prof. Nuber namerava osno-vati v Pančevu poseben muzej.

— Nasvet volilcem! Kljub temu, da je za časa volitev prepovedano javno točenje alkoholičnih tekočin in da nadzorna oblast dobro bdi nad izvedbo te naredbe — vendar pijelo volilci alkohole pijače doma. S tem bi mogli nepovoljno vplivati na svoj sklep. Svrha naredbe je pa, da volilci izvršujejo svoj važen čin šele potem, ko so se po treznem premišljevanju odločili za to ali ono stranko. Zaradi tega priporoča »Jugoslovanski Savez Treznosti« vsem vestnim volilcem, da se vsaj v volilnih dnevih varujejo vsakega uživanja alkohola ter tako popolnoma svobodno izvrše svoje glasovanje.

— Naši v Ameriki. V argentinskem glavnem mestu Buenos Aires izhaja pod uredništvom našega rojaka inženjerja C. Jekovca tednik »Gospodarstvo«, glasilo slovenskih gospodarskih krogov v Južni Ameriki. V eni zadnjih številki objavlja omenjeni list »poziv na vsa slovenska prosvetna društva in domovine«. Slovenski naseljeni v Argentini — pravi ta poziv — v pretežni večini Primorci, ki smo vsled znane gospodarske in politične situacije naše nekdanje srečnejše ožje domovine bili prisiljeni poiskati si svobodnejše zemlje v tujini in ki živimo tako rekoč odrezani od kulturnega življenja našega naroda, pošiljamo poziv vsem našim kulturnim ustanovam, da nam priskočijo na pomoč s knjigami, muzikalijami in po možnosti s slikami naših krajev in vel-može. Nahajamo se v povoljš našega kulturnega življenja. Imamo »Slovensko pevsko društvo «Primorje» v Buenos Airesu, društvo »Sloga« v Berisu, dramatično društvo v Mendoza — a naši društveni arhivi so prazni, volje in želje za čitanje pa je mnogo. Naši rojaki v Argentini naprošajo »Jugoslovensko Matico« naj bi organizirala nabiranje slovenskih knjig in muzikalij. Darovi naj se pošiljajo ručništvu slovenskega oddelka časopisa »Gospodarstvo« v Buenos Aires, Donato Alvarez 2518, ki bo darove razdelilo med naša društva.

— Oficijelni katalog VII. mednarodnega vzorčnega velesejstva, je zelo obsežen in je vzbudil pri izdaji splošno pozornost. Interesantom je na razpolago v velesej-ski pisarni za ceno Din 20.— Na željo pa se pošlje katalog tudi po pošti.

— Kam je izginila? Dne 25. pret. m. je z besedami, da gre v trafiko od doma odšla 23letna ga. Anica Pantar roj. Čevčavnik v Prevaljah. Ista je bila razlagava, oblečena v lahko poletno bluzo, sivo krilo in bele platnene čevlje. Do danes se še ni vrnila, niti njo niso našli. Ostavila je dvoje dece v starosti 6 mesecev in 2 let. Ker je bila zadnje čase zelo deprimirana, ni izključeno, da je v hipni zmedenosti izvršila samomor. Možno je tudi, da je padla kakemu zvočniku v roke.

— Z mlekom zastrupljen otroci. Včeraj sta umrla v mostarski bolnici dva otroka, ki sta se zastrupila z mlekom. Mat je dala otrokoma več dni staro mleko, ki je povzročilo zastrupljenje.

— Dve železniški nesreči. Včeraj sta se pripetili v Zagrebu dve težki železniški nesreči: radi neprevidnosti ponesrečenec. Zgodaj jutri je bila rešena postaja obveščena, da je neki delavec skočil tako nesrečno iz vozečega vlaka, da so mu kolese odtrgali levo roko. Težko ranjenega 30letnega delavca Jakoba Culana so takoj pre-peljali v bolnico. Druga nesreča se je pri-petila kmalu po prvi na glavnem kolodvo-ru. Pri premikanju je lokomotiva težko poškodovala 32letnega uradnika Gerliča. Radi težkih poškodb na levi strani glave so ga premesli v bolnico. Tudi levo roko ima izpahnjeno. Najbrže bo izgubil tudi desno oko. Kako se je nesreča zgodila, se ve, ker ni bil nihče prisoten.

— Velika tatvina v Zagrebu. V noči od srede na četrtek je bil izvršen vrom v stanovanje zagrebškega trgovca Blücherja. Neznani storilec je splezal skozi odprto okno in v prvem nadstropju v stanovanje in odnesel obleke in zlatnine v skupni vred-nosti 43.000 Din.

— Odebelili tudi lahko dosežejo z vestno porabo prirodne grenčice »Franz Josefa« brez napora izdatno telesno izpra-znitev. Številna strokovna poročila pot-rjujejo, da so tudi na protinu in sladko-sečnosti bolni pravi zadovoljni z učinkom vode Franz Josefa.

Naprednjaki!

Danes vsi na

SHOD

Naprednega bloka

ob 8. uri zvečer v KAZINI.

Govorita kandidat dr. Albert Kramer in njegov namestnik Ernest Vargazon.

Iz Ljubljane

—lj Napredni Ljubljancje, pridite danes na javni volilni shod Naprednega bloka ob 8. zvečer v Kazini. Govorila bosta ljubljanski napredni kandidat dr. Albert Kramer in njegov namestnik načelnik Ernest Vargazon. Pridite v čim večjem številu in pokažite s svojo udeležbo, da je Ljubljana sita klerikalne demagogije in klerikalne nestrpnosti.

—lj Opozorilo volilcem. Na dan volitev 11. septembra 1927 se dotični volilci, ki niso vpisani v omen volišču, kamor so šli voliti, nujno opozarjamo, da ne izprašujejo volilne komisije, kam naj gredo voliti, temveč naj se tozadevno informirajo na magi-stratu v sobi št. 21 (volilni kataster), ki v to svrhu uraduje ves čas, kar trajajo volitve. Ta opozoritev velja onim volilcem, ki so spremeniili stanovanje po decembru 1926 pa ob reklamacijskem postopanju niso zahtevali, da se jih vpiše na novo stanova-nje odnosno volišče.

—lj Slovo prof. dr. Gavazija. Pri mojem odhodu iz Ljubljane se iskreno zahvaljujem vsem prijateljem in dobrih znancem, ki so mi pri mojem delu požrtvovalno pomagali ter prosim, da me ohranijo po možnosti v dobrem spominu. Dr. A. Gavazij.

—lj Srebrno poroko sta praznovala te dni v krogu ožjega sorodstva g. Karol Götzel, podobar in pozlatar in njegova soproga ga. Marija. Gospa je ustanovila med našim damskim svetom modni salon, ki ga z vsro trgovsko spretnostjo vodi že mnogo let. K mnogobrojnim čestitcem se k lepi svečanosti tudi pridružujemo ter želimo zakoncem, da bi bila in zdrava praznovala tudi zlato poroko.

—lj Neresnične vesti o zdravstvenem stanju g. Danila. Včeraj popoldne so se širile po mestu vesti, da je zadel nestorja naših igralcev, vedno duhovitega in šalji-vega »večnega mladeniča« g. Danila v ka-varni Emona kap. G. Danilo, pri katerem smo se danes informirali glede te vesti, odločno demantira govorce, da bi ga bila zadel kap. Pravi, da mu je postalo samo trenutno slabo, ko se je vrnil v kavarno »Emona« iz »Uniona«, kjer je poslušal gin-ljiv govor dr. Korošca.

—lj Zveza drž. nameščencev za Slove-nijo ima izredni občni zbor v nedeljo, 25. t. m. ob 9. uri v veliki dvorani Mesnega doma v Ljubljani in ne 18. t. m., kakor je bilo prvotno javljeno. Zbor smo preložili na željo g. glavnega saveza, čigar pred-sednik dr. Mih. T. Jovanović in glavni tajnik dr. Milorad R. Djordjević bo sta poročala na zboru poleg drugih funkci-onarjev naše Zveze. Zbor se bo bavil tudi s stanovanjskim vprašanjem, zato so vabljeni poleg oficijelnih delegatov tudi drugi organizirani državni nameščenci. — Za odbor: Joža Bekš, tajnik — Milan Pater-noster načelnik.

—lj Kopališče Tabor odprto za javnost vsako sredo in soboto od 8—19 ure, ob ne-deljah od 8—12 ure. Vhod nasproti vojaš-nice.

—lj Zobozdravnik dr. Rodoschegg zo-pet ordinira.

—lj »Nebelung« II. del. Nadaljevanje in konec tega izredno lepega vefilma, in ki nam prikazuje osveto Kriemhilde na-dalje življenje Hunov in nebroj drugih pri-zorov, predvaja ZKD v kinu Matica v so-boto in nedeljo dne 10. in 11. t. m. Radi izrednih tehničnih zaprek se vrši sobotna predstava izjemoma že ob pol 2 pop., ne-deljske predstave pa ostaneko kot običajno ob 9.30 in 11. uri dopoldne. Vsa kdor si je ogledal prvi del tega filmskega um-otvora, si bo brez dvoma ogledal še drugi del, ki nudi skoro še več lepote in zani-mivosti.

—lj »Edinost« priredi v soboto 10. sep-tembra t. l. ob 8. zvečer svoj volilno-in-strumentalni večer. Vstop imajo samo člani, članice in vabljeni gostje. Odbor.

Iz Celja

— c »Slovenec« poroča, da sta dr. Pivko in Urek na svojem shodu v Celju objavila samo »klerikalnega zmaja«. Radi verjamemo, da je tako »pobijanje« klerikal-nega zmaja našim klerikalcem zelo nepri-jetno. Naša kandidata sta »pobijala« klerikalnega zmaja s tem, da sta med svo-jim govorom — nabito polni dvorani zborovalcev — predložila, s kako ogabnimi sredstvi drže politikujoči duhovniki naše ljudstvo v duševnem suženstvu. V »Glas-niku najsvetejših src« primerjajo na primer svojo skrinjico s presvetim srcem Jezu-sovim. To je profanacija vere, ki je vsa-komu drugemu sveta, samo ne klerikal-cem. S takimi lumparijami našega ljudstva ne boate več lovili v svoje mreže, ker da je Vaša skrinjica istovetna s presvetim srcem Jezusovim, ta je pa vendarle prede-bel! Kaj ne, gospod Peter Črnič?

— c Samomor. V četrtek 8. t. m. okrog 3. ure jutraj je našel progovni čuvaj na sa-vinskih železniški progi približno 100 ko-rakov od tovarne Vehovar proti Labi moš-

Važno opozorilo ljubljanskim volilcem!

Pazite v nedeljo na sledeče:

Vsak si naj iz »Jutra« zapomni, kje je njegovo volišče.

Volišče je 21, vsako obsega gotovo število ulic. Merodajna je tista ulica, kjer sedaj stanuješ ali kjer si poprej stanoval. Iz pi-sarne glavnega volilnega odbora Naprednega bloka je vsak vo-lilec poleg volilnega proglasa dobil poseben poziv, v katerem je točno navedeno, na katerem volišču ima izvršiti svojo volilno pravico. Če kdo našega vabila k volitvi ni dobil, je to dokaz, da je njegovo ime vpisano na napačni naslov. Zato naj se vsak volilec Naprednega bloka, ki vabila Naprednega bloka do sobo-te jutraj ne prejme, potruži v glavno pisarno Naprednega bloka (Kazina II), kjer dobi potrebno pojasnilo o njegovem volišču.

Pridite voliti čim najbolj zgodaj! Volilno opravilo se prične ob 7. jutraj s sestankom volilne komisije, takoj na to pa sama volitev. Zato naj pridejo vsi naši volilci na volišče takoj po sedmi uri.

Zavedni volilci, ki ste že glasovali, na agitacijo med znan-ce, po zamudnike!

Nikdo naj ne čaka, da dobi še kakšen uradni poziv ali posebno legitimacijo za volitve. Drugih pozivov kakor naših ni. Pač pa je dobro, ako vzameš seboj kakšen dokument, s katerim lahko, če treba izkažeš svojo identiteto.

Pazite, da ne zgrešite škrinje, v Ljubljani je naša škrinji-ca 2. (druga) (na deželi je tretja)!

Pred ali potem, ko ste oddali kroglico, se javite v volilnem lokalu Naprednega bloka. Volilni lokali se nahajajo blizu posa-menih volišč ter bodo še posebej objavljeni.

ko truplo z odsekano glavo. Komisija, ki je prišla v jutranjih urah na lice mesta, je ugotovila, da gre očitno za samomor. Nesrečnej je 58letni delavec Anton Huš iz Kašaz pri Petrovčah. Povozi ga je vlak, ki odhaja ob pol 9 uri zvečer iz Celja v Savinjsko dolino. Truplo so spravi-li v mrtvašnico na okoliškem pokopališču.

— c Stanovanjsko sodišče v Celju zopet razpisuje več prvih in drugih razpisanih stanovanj. Prosilci naj se zgledajo v 8 dneh po razpisu v pisarni stanovanjskega sodišča.

— c Pasji kontumac za mesto Celje je bil te dni odpravljen.

— c Cirkus Rehernigg pride, kakor ču-jemo, tekom prihodnjega tedna v Celje. Sedaj se mudi v Ljubljani. Predstave se bodo vršile na Glaziji.

— c Tedenski izkaz mestne klavnice. V tednu od 29. avgusta do 4. septembra se je zaklalo: 5 konj, 1 bika, 23 volov, 12 krav, 5 telic, 37 telet in 47 svinj. — Uvozilo se je: 1156 kg govedine, 1089 kg teletine in 174 kg svinjine.

— c Umrlj so meseca avgusta v mestu Celju: Kristina Simsa, posest. 70 let; A'oiz-ija Stojan, žena zidarskega mojstra, 42 let in Marija Kranjc, žena mestnega hiapca, 50 let. V celjski javni bolnici: Julij Bor-rin, posestnika iz Grajske vasi, 51 let; Gregor Mironjenko mizar iz Petrovč 38 let; Marija Koren, posest. iz Topolšice, 50 let; Franc Vavpot, brezposeln iz Radeškega vr-ha, 34 let; Anton Kunj, bančni podravatelj iz Celja, 37 let; Anton Trnovšek, dninar iz Celja 74 let; Janez Jelen delavec od Sv. Trojice, 21 let; Ivan Malgaj, posestnik iz Št. Jurja ob juž. železnici, 42 let; Marija Bez-govšek, dninarica od Sv. Kristofa, 32 let; Hugon Makočnik, učence iz Hrastovca, 12 let; Marija Deželak, posestnikova žena iz Drobnege dola, 25 let; Marija Zasukovšek posestnikova žena iz Ponikve, 41 let in Konrad Kračun, delavčev otrok iz Celja-okolice, 2 in pol leta.

Otvoritev nove deške osnovne šole v Celju

Celje, 8. septembra.

Včeraj se je vršila v Celju slovesna otvoritev nove deške okoliške osnovne šole. Že na predvečer so možnarji na hribu sv. Miklavža oznanjali mestu in okolici za Celje slavnostno delo. Uresničilo se je dol-goletno delo onih mož, ki so se trudili in premostili vse težke ovire, katere so se stavile skozi dolga leta na pot zgraditve novega prepotrebne šolskega poslopja deške osnovne šole. Vse te ovire so bile premagane v naši novi svobodni državi in danes se dviga na prijaznem Dolgem polju krasna, moderno opremljena šola. Lahko mirno trdimo, da je to šolsko poslopje po svoji notranji opre-mi eno naj-modrnejših v našem mestu in se lahko kosa z vsemi ostalimi šolskimi poslopji. Ob slovesni priliki je silala radost z obraza možem, ko so videli krono svojega dolgo-letnega trudopolnega dela.

Slavnostni dan se je pričel s pokanjem možnarjev. V mestu se je zbrala množica okoliškega in mestnega občinstva. Ob 8. uri se je vršila v farni cerkvi slovesna služba božja. Cerkev je bila nabito polna šolske mladine in ostalega občinstva. Po končani maši je odkorakala šolska mladina z učitelji z godbo na čelu k novi lepo okrašeni šoli, katero je na to blagoslovil celjski opat g. Peter Jurak. Po blagoslovu so se vrstili govori. Govoril je slavnostni govor bivši dolgoletni predsednik Okraj-nega šolskega sveta g. dr. Juro Hrašovec, za njim pa še drugi govorniki. Izročeni so bili ključ šolskemu upravitelju. Sledil je ogled šolskega poslopja. Občinstvo se je divilo krasnim, čedno opremljenim šolskim

sobam, v katerih bo naša mladina črpala izobrazbo. Šola ima lepo telovadnico, ko-palnico, zdravniško sobo, učiteljsko in šo-larsko knjižnico, čitalnico itd. Vse je opre-mljeno kar najmoderneje in higijenično.

Ob 10. uri se je vršil drugi del slovesno-sti v telovadnici, katera ima tudi šolski oder. Igrala je godba, bilo je petje, dekla-macije in igra v slikah »Naša šola«, ka-tero je za slovesno prliko spisal Franjo Roš. Vse točke je šolska mladina brez-hitno izvedla. Vršila se je končno pogo-stitev šolske mladine in zakuska za po-vabljenе goste, na kar je bila pomembna in lepa slavnost končana. Šolsko vodstvo je ob tej priliki izdalo čedno »Spominsko knjižico« z lepo vsebino in slikami. Čeljska »Nova Doba« je izšla v slavnostni obliki.

Iz Maribora

— m Težka avtomobilska nesreča se je pripetila včeraj proti večeru na cesti Ma-ribor—Limbuš. Ob cesti je navožen gra-moz za nasipanje ceste. Voznik pa je bil mestoma tako neroden, da je napravil kup skoraj sredi ceste. To je povzročilo včeraj težko nesrečo. Baš na takem mestu sta se hotela izogniti avta dr. Rapoča in ve-le-industrijalca Rosenberga. Dr. Rapocev avto je pri tem zavozil na gramoz in se pre-vrnil. Dr. Rapoc sam si je stiri desno nogo nad kolonom, ga. Seršenova pa je dobila težje notranje poškodbe in globoko rano na čelu. Oba ponesrečenca so z rešilnim avtomobilom odpeljali v mariborsko bol-nico. Avto pa je skoraj popolnoma razbit.

— m Proti nemškim napadom. Oba nem-ska lista, ki si v Mariboru delata konkuren-co, »Marburger Zeitung« in zagrebški »Morgenblatt« sta imela na svojih lokalnih nemške napise, kar je pač razumljivo. To pa ni dal miru nekaterim ekstremistom, ki si niso mogli drugače pomagati, kot da so v noči od srede na četrtek pomazali oba napisa s katranom.

— m Zgradba carinarnice. Prihodnje pomlad začno graditi poslopje carinarnice v Mariboru in sicer ob Aleksandrovi cesti naprej od glavnega kolodvora proti La-j-terspergu. V poslopju bo nameščena tudi carinska pošta, ki sedaj radi pomanjkanja primernih prostorov čisto ne zmore vsega dela, od česar imajo škodo predvsem tr-govci. Poslopje bo monumentalno in ga bo gradila mestna občina v lastni režiji.

— m Težka nesreča v tovarni. V ope-karni Derwuschek v Laiterspergu pri Ma-riboru je zaposlenih več komaj šoli odraslih deklet. Včeraj je 14letna Matarina Malek prišla z levo roko v stroj, ki ji je roko tako zmečkal, da ji bodo morali v bolnici roko bržkone odrezati. Inspekcija dela bi pač morala poskrbeti, da se v tovarnah uvede red in ne le poskrbi za dovoljno varnost pri strojih, marveč tudi prepreči zapolnitev otrok pri strojih.

GOZD V OGNJU

Velika senzacionalna pustolovna atrakcija v 8 dejanjih.

Napad roparske bande — Veli-kanski požar in njega strahote — Kolosalna dresura krasnega konja — Sijajne scene — Lepi igralci —

Predstave danes točno ob 4., pol 6., pol 8 in 9.

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Krajané!

Pri letošnih volbách dne 11. září nastupuje co kandidát nám známý a velice oblíbený přítel našeho národa

pan dr. Albert Kramer.

Od svojich pražských let do dneška jest dr. Kramer stále ve styku s našim národem, což dokázal v každém ohledu slovem i skutkem. Dr. Kramer stojí dnes v popředí našeho se sblížení, isa předsedou »Jugosl.-čechosl. Ligy«, v jejíž cílech nám není potřeba ztráceti slov. Zaslужy p. dr. Kramera pro náš národ uznal sam náš pan President, vyznamenav ho vysokým řadem naše Republiky. Když mame od něhoho očekavati ochrany a rady, tak jest to jen dr. Kramer, který pozná nejlépe naše poměry a jest hoden naší úplné důvěry. Po uvážení všech těch okolností přišli jsme k závěrku, poprositi Vás,

abychom všichni v Lublani žijící Čechoslováci na

11. září dali svůj hlas

dr. Kramerovi

to jest pro Lublaň

2. skříňka!

Na zdar!

Čechoslovenský volební výbor.

Ljublaň, 7. září 1927.

Richard Fries,
předseda.

Naše gledališče in njega razvoj

Kaj nam pripravljajo gledališki strokovnjaki za pokrajinsko razstavo. — Prva pregledna slika razvoja našega gledališča.

Ako gre beseda o slovenskem gledališču, t. j. o našem gledališču, jo spremlja neprestano trpka beseda — kriza. In res je tako. Odkar pozna slovenski slovar to besedo, vedno se je imelo to naše gledališče boriti s težavami, ki so bile včasih tako velike, da je moralo komaj započeti in zasnovano gledališče svoja vrata zapreti. Če pregledamo na kratko zgodovino od vsega začetka, lahko konstatiramo: najprej borba za dosego pravice, da sme slovenska beseda sploh zveneti z odr. Ko je bilo to dovoljeno, kjer se je igralo in pa glede pomankanja denarnih sredstev. Čitalnica in dramatično društvo, ti naši prvi očetje slovenskega teatra, so morali premagati mnogo ovir in če gledamo danes nazaj na tiste čase, se moramo čuditi, da je bil rod, ki je živel tedaj, tako vztrajen, krepek in žilav, da ni dosegel drugega, je dosegel vsaj t, da so njihovim začetkom sledili drugi začetki.

In vendar naš narod goji v sebi veliko ljubezen ravno do teatra. Zadnji čas se kaže to pobratinstvo s teatrom posebno jasno. Ni ga danes do malega kraja gorske vasice, kaj šele mesta v provinci, ki ne bi imelo svojega lastnega dilettantskega odra. Ne samo to, celo po dva, po tri odre ima in najrazličnejša prosvetna društva vzpirajo s svojimi člani predstave. Kaj je vzrok tej želji našega ljudstva po gledaliških predstavah? Ali je samo želja po zabavi, ali tiči v vsem še nekaj drugega, globljega? Dokaz o potrebi je samo eno: njih obstoj, ca, eksistenca petdesetih — sto odrov, na katerih vedno naša beseda, ki pride iz ust našega priprostega človeka — kmeta, obrtnika, rudarja, delavca.

Dejal bi morda nekdo, da je zgodovina našega gledališča in vsega, kar se suče okrog njega, tako pišla, da se bi dalo napolniti z njo drobno brošuro. Na vid je res tako. In ravno v tem tiči zanimivost. V tem tiči glavni motiv prireditve Ljubljanskega vselejstva: zbrati po možnosti ves material, v kolikor je dostopen v raznih arhivih, knjižnicah, muzeju in gledališču.

Uprava vselejstva si je nadela težko, a obenem hvale vredno nalogo, da priredi v zvezi z upravo Narodnega gledališča in organizacijo gledaliških igralcev, razstavo pod naslovom »Gledališče—Ljudstvo—Družba«. Ta razstava gotovo ne bo popolna, saj niti ni mogoče, da bi bila popolna, kajti dokumenti o tej zgodovini so tako močno raztreseni in njih eksistenca po večini ni nikjer registrirana. To pa ne zmanjšuje pomena prireditve, kajti prišel bo prej ali slej kronist, ki bo pisal knjigo o zgodovini

in razvoju slovenskega gledališča in tistemu znanamcu bo s tem delo olajšano, da bo mogel svoje misli razpustiti bolj na široko in bolj temeljito kot je bilo dano to nam. — Razstava sama nosi trojni naslov.

Pod skupno »Gledališče« se razvrsti zopet šest skupin, in sicer: 1. Literarni del; 2. Naši igralci; 3. Tehnični del; 4. Slikarski del; 5. Naša opera; 6. Slovenski oblikujoči umetniki in gledališče.

V literarnem delu bodo razstavljali vsi važnejši dokumenti, literatura, rokopisi in podatki statistike dramatičnega društva in sedanjega državnega narodnega gledališča. V to skupino spada tudi arhiv in repertoarji raznih sezon. Ta oddelek vodi g. Ciril Debevec, znani raziskovalec slovenske gledališke historije s strokovnimi in stvarnimi nasveti bivšega dolgoletnega intendantnega gosp. Frana Govekarja.

Skupina »Naši igralci« obsega po možnosti vse slovenske igralce, odnose igralce ne-Slovence, ki so nastopili na našem odru. Posebna pažnja bo posvečena tu našim prvakom Borštniku, Verovskju, Nigrinovi. Vse te kolege bo skušalo Uduženje gledaliških igralcev znova pozvati pred naš spomin, kajti mnogo nas je, ki smo poznali Deyla, Noskovo, Tišnovo, Bohuslava in druge, ki so pustili najlepša leta in svoj najbolj cvetoč talent ravno našemu gledališču v prospeh in korist.

»Tehnični del«, ki vsled naših skromnih, domala berških denarnih prilik ne more biti bogat, bo obsegal tehnične pripomočke, ki se uporabljajo na naših gledaliških, kostume, naštete, rekvizite, lasulje in podobno. Zanimal bo gotovo vsakogar, ki pozna gledališče samo od strani publike. Vodstvo tega oddelka se nahaja v večjih rokah upravnika g. Kregarja, nadalje višjega režiserja g. Šesta in šefa opreme g. Skružnjaja.

»Oddelek slikarski«, čigar upravičenost sega bogme šele v najzadnejšo dobo, morda eno ali dve leti po vojni, bo vseboval osnutke in načrte naših scenografov, predvsem g. Vavpotiča, arh. g. Špičiča in drugih. Tudi modeli dramskih in opernih del, ki bodo vzporedno tekom prihodnje sezone in pa figurine in osnutki kostumov bodo zastopani v tem oddelku.

»Naša opera« pa bo skušala v tem oddelku pokazati protipol drami vse peve in pevke, kapelnike in režiserje, ki so snovali slovensko opero.

V zadnjem oddelku pa bo skušala razstava pokazati obstojnost razmerje slovenskega oblikujočega umetnika do našega gledališča, v kolikor je bilo mogoče zbrati portrete naših igralcev, nadalje karikature, skupinske slike, skratka vse, kar je slovenski

ski upodabljaljoči umetnik vrzel na platno o gledališču. Nedvomno bo to eden najzanimivejših delov razstave.

V skupini »Ljudstvo« bo podan po možnosti jaseen pregled delovanja slovenskih prosvetnih organizacij, raznih političnih strank, marionetno gledališče in slovenska narodna noša.

Kot tretja skupina, ki nosi ime »Družba«, je mišljena razstava, ki vsebuje vse predmete, kateri se nanašajo v gotovem smislu tudi na gledališče. Šminke, puder — z eno besedo kozmetika, predmeti optike, binokli itd., gramofoni s ploščami, ki hranijo glasove naših umetnikov, filmi, v katerih je nastopal naš Borštnik, nadalje moda in modemska gledališka literatura, časopisi in revije.

Uprava vselejstva si je nadela s to prireditvijo težko nalogo. In ako jo bo izvršila čepjav in majhnem odstotku, ji gre prav gotovo priznanje, da je pokazala, da ima slovensko gledališče vsekakor še nekaj več, kot neprestano krizo, da ima za seboj doleten razvoj in pa zgodovino.

Novice iz Splita

Split, 8. septembra 1927.

Splitiski dnevnik Nova Doba, ki je izšla danes v posebni izdaji, je bila zaplenjena. Policijski agenti so najvili konfiskacijo, ko je bilo več izvodov iz prodanih. List je zaplenjen radi neklih izrazov na shodu Hrv. sel. radn. stranke (komunisti) po govorniku g. Vicka Jelaske.

Univerzitetni profesor g. dr. Janko Lavrin, profesor slavistike na univerzi v Nottinghamu, je že več dni na letovišču v Kaštelih.

Arrestacija defraudanta. Ljubljanska policijska direkcija je izdala tiralico za Ivanom Hruslina Pavlo, ki so ga danes v Splitu aretirali.

Granata ga je težko ranila. Osemetni otrok Ivan Rugelj iz Dicma je bil prenešen v tukajšnje bolnišnico, ker mu je granata razmesarila desno roko. Sestra je našla v koruzi granato in jo prinesla domov. Oče misleč, da je prazna, jo je vrzel na dvorišče, kjer jo je našel otrok ter jo s kamnom razbijal. Granata je eksplodirala in mu zadala težke poškodbe. Ljudje si ne dajo dopovedati, če tudi vsak dan novine donesajo silno ne slučajno v opozorilo in previdnost.

Jadrani v filmu. Te dni potuje po celi naši obali filmski operater g. Henrik Betcke iz Magdeburga. On posnima najlepše kraje, obmora in mesta naše lepe obale. Teren gornjega dela Jadrana do Raba je že posnet, te dni pa bo snemal Split in okolice. Putniški ured v Zagrebu mu daje natančna navodila za vse najvažnejše objekte, mesta in kraje, ki jih ima posneti na našem Primorju. Ta veličasten propagandni film bo gotov tekom jeseni in bo v zimski dobi na platnu kazal lepoto naše Adrije po vsej Nemčiji, Avstriji ter Češkoslovaški.

Razsvetljava ob priliki rojstnega dne Nj. Vis. prestolonaslednika. Danes na predvečer prestolonaslednikovega rojstnega dne je bil Split na obali slavnostno razsvetljen. Koncertnila je vojaška godba ob grmenju topov in zaigjanju raket. Na dan poslave pa bo vojaški defile in svečane službe božje v pravoslavni in katoliški cerkvi.

Zopet železniška nesreča. Na postaji v Suhem Dolcu pri Labinu se je zgodila večeraj železniška nesreča, ki je zahtevala človeško žrtve. Na tej postaji se ima križati brzi vlak iz Zagreba in osebni iz Splita. Osebnj je imel lokomotivo zadaj in spredaj. Nesreča je hotela, da je bil pod lokomotivo kurjač ravno v momentu ko se je vlak imel umakniti. Lokomotiva mu je dobesedno odrezala obe nogi tako, da je ostalo truplo na eni strani tračnic, noge pa na drugi. Zdravnik, ki je bil slučajno v brzovlaku mu je nudil prvo pomoč. Odpeč. lrali so ga z brzovlakom v Split, kjer je preminul v bolnici ob 10. uri. Nesreča se je zgodila jutraj ob 7. uri v Splitu ga je čakala njegova soproga ki mu je prinesla zajutrk. Prišla je pod kolesa lokomotive, ki ji je odrezala nogo. Oba nesrečnika so prepeljala v bolnišnico. Ona je ostala pri življenju.

Stavka mizarjev je dšnes prenehala. Delodajalci so dali povišico 10%, na kar so delavci pristali.

Stepan Radič v Sinju. V nedeljo je imel g. St. Radič shod v Sinju, kjer je prisostvovala tudi nekaj klerikalcev. Začel se je med njegovim govorom medlić: »Vičij bolje, da se čuje kako lažeš!« Nastal je kraval in kričanje: »Doli Rim!« Žandarmirja je nastopila in preganala opozicijo, ki je obstojala po večini iz klerikalcev.

Darujte za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Sprejem bolnikov na psihiatrični oddelek ljubljanske bolnice

Navzlic ponovnim razglasom in celo popolni informiranosti o njihovi vsebini privažajo dan na dan sorodniki, ne strašče se dolgega potovanja in velikih stroškov, svoje duševno obolele svoje v bolnico, kjer jih pa radi skrajne prenapolnjenosti vseh zavodov ni moči sprejeti. Tudi ni nade, da se te razmere v doglednem času izpremenijo, tako da bo tudi za naprej mogoče oddajati v duševno bolnišnico namenjene zavode bolnike samo v najskrajnejši sili, t. j. bolnike, ki so sobi ali drugim nevarni (nasilistva, uboiji, požigi, samomori in podobno).

Bolnikov, ki so samo nemirni, nečedni, zanemarjeni, razposajeni, nadležni itd., sploh ni moči več sprejemati; prve pa samo v toliko, kolikor se sproti prostorov izprazni. Zato je odslej naprej za vsakega takega bolnika, katerega želi sorodstvo oddati v bolnico, treba vložiti prošnjo na ravnateljstvo državnih dobrotelčnih zavodov v Ljubljani, v kateri mora biti nujnost in sila utemeljena z navedbo dejstev, potrjenih od oblasti. (N. pr. bolnik je s sekiro zamahnil proti bratu, ranil očeta, skušal zažgati kozolec, večeraj skočil v vodo, se skušal obesiti in podobno.) Prošnje, ki temelje samo na trditvah n. pr. bolnik je vaščanom nevaren in slično mora ravnateljstvo načelno odkloniti.

Če pride ravnateljstvo do prepričanja, da je primer upravljanja vreden, obvesti o tem prošilca ter ga povabi, da lahko svojega bolnika, ki pa mora imeti svoje listine, predvsem predpisano sprejemno zdravniško priporočilo v redu, pošlje v pregled posebej za to delegiranemu psihijatru. ki bo odslej naprej posloval vsak delavnik od 8. do 12. dopoldne v bolnici in ki seveda navzlic dohodu bolnika lahko odkloni. Izv. napovedanih ur in brez zahtevanih poroštev pa odslej naprej bolnica ne sprejema duševno bolnih pod nobenim pogojem več.

Film

Najpriljubljenejši filmski igralci

Neki londonski časopis je stavil svojim čitateljem vprašanje, kateri filmski igralci se jim zdi najbolj simpatični. Med ženskami, odnosedo divjami je dobila največ glasov Betty Balfour, njej slede v vrstnem redu Constance Talmadge, Laura la Plante, Norma Talmadge, Mary Pickford in Pola Negri. Med moškimi je zmagal Ronald Colman, nato slede Adolphe Menjou, Ivor Novello, Harold Lloyd, Ramon Novaro, Matheson Lang itd.

Sele na dvanajstem mestu je Charlie Chaplin. Če pa pogledamo med glasovalce same, potem je razvidno, da so intelektualci, med temi umetniki, profesorji, lordi itd. glasovali za Charlie Chaplina, priprosti ljudje pa za druge igralce. Da je med ženskami zmagala Betty Balfour, je razumljivo, če se upošteva, da je Betty Londončanka.

Koliko stanejo filmi

Pred 30 leti, ko so izdelali prve filme, ki so veljali jedva 1000 frankov, pač nihče ni mislil, da bodo v bodočnosti filma veljali težke milijone. Produkcija modernih filmov je silno draga in se neprestano draži. Publika zahteva dobre, tehnično sijajne, poučljive in znanstvene, razkošne in lepe filme in to stane drag denar. Znano je, da v Hollywoodu riskirajo za filme ogromne svote in da so nekateri filmski umetniki, med katerimi naj omenimo »Ben Hurja«, »Deset božjih zapovedi« itd., veljali po več milijonov dolarjev. Koliko stane produkcija ene filma, dokazuje statistika filma »Beau Geste«, ki ga je izdelalo nedavno slovito podjetje Paramount.

DAMAM, KI LJUBIJO POSEBNO LEPOTO IN MODERNO IZREDNOST PRIPOROČAMO TVRDKO FRAN LUKIČ. S'ritarjeva ul. 9

Film so posneli šest mesecev, in sicer tri mesece v solčni puščavi v Ariconi. Tu so se nahajali režiser Herbert Brenon, operaterji, filmski igralci Ronald Colman, Alice Joyce, Noel Hamilton in drugi. Dalje je bilo za film tu, 30 milj daleč od vsake civilizacije, zaposlenih nad 2000 oseb, med temi 200 mizarjev in tesarjev. Za prehrano je bila filmska ekspedicija 1800 goved. Za živino so morali kopati 50 m globoko v zemljo, da so prišli do vode. Dnevno je potrošila ekspedicija okoli 250.000 litrov vode, dobra pa je bila ta voda samo za kopanje in za živino, pitno vodo pa so morali dovajati z avtomobili. Za avtomobile so morali napraviti pot iz desek, kajti v nasprotnem slučaju bi se kolesa udrila v pesek. Za bivanje pod milim neбом je rabila ekspedicija 850 sotorov itd. Če tem izdatkom pristejemo še plače filmskih igralcev, statistov in drugih oseb, zaposlenih pri filmu, je pač jasno, da je današnja produkcija sleher nega filma zelo draga.

Gospodarstvo

Vinske razmere v Sloveniji

V dneh od 17. do 26. septembra t. l. se vrši že tretjič vinska razstava na Ljubljanskem vselejstvu. Prvo razstavo je priredil l. 1922 vinarški in sadjarski odsek Kmetijske družbe v Mariboru skupno s Kmetijsko družbo v Ljubljani, drugo vinsko razstavo je priredila Kmetijska družba l. 1926 in letošnjo razstavo priredi zopet Kmetijska družba za področje vse Slovenije.

V obsežnem slogu se je vršila prva razstava, ker je bilo zastopano na njej vinarstvo vse Stajerske in ker je bilo ta krat na razpolago tudi obilo prav dobrega vina še iz leta 1917 in 1920, dočim so od leta 1922 naprej sledili v kvalitetnem in kvantitetnem oziru bolj slabi letniki. Kljub temu je tudi ta razstava dosegla primeren uspeh ter nudila večjim kupcem zadostno orientacijo o se razpoložljivi množini vina v raznih krajih Slovenije.

Enak uspeh upamo doseči tudi za letošnjo razstavo od 17.—26. t. m. Tudi za to razstavo se je zglasilo dovoljno število razstavilcev iz najmerodajnejših vinskih krajev Slovenije.

Živimo v dobi raznih gospodarskih kriz, med katere spada že več let trajajoča vinska kriza, ki povzroča propadanje našega pred leti cvetočega vinogradništva.

Upanje nas pa navdaja, da bomo z letošnjim letom prestali morečo krizo. Zaloga lankih in starejših letnikov bodo do konca leta v vsej Jugoslaviji skoro popolnoma izčrpane, a letošnja vinska letina bo sicer manjša od lanske (1926), zato pa izvrstna, tako da bo letošnji vinski oddelek gleal kakovosti enak onemu leta 1921, pa tudi onemu leta 1917.

Kupčija in konzum se ravna in razvijata po dobroti pridelka in zato lahko smele računamo, da bo letošnja vinska kupčija povsod ugodna in za vse sloje dobra. Na stali bodo morda začasni zastoji v prodaji in celo padec v ceni tekom zime, toda to se bo vse izravnalo z večjo porabo in poznejšim dviganjem cen od spomlad naprej.

Letošnji vinski pridelek v vsi Sloveniji bo znašal komaj 500.000 hl, v vsi Jugoslaviji pa niti 4.000.000 hl, tako da bo prišlo pri 13 milijonih prebivalstva na osebo komaj 30 litrov. Ako odračunamo polovico, t. j. 6½ milijona prebivalstva na napitve, pride torej na pivce 60 litrov za celo leto. Od vsega pridelka pa se še nekaj tisoč hl izvozi v inozemstvo, tako da povprečni konzum niti ne bo zadoščal za lastne potrebe.

Ker je namen razstave predvsem spoznavanje vinskih zalog v Sloveniji ter pridobitev odjemalcev tudi v krajih izven Slovenije, odnosno Jugoslavije, je želeli, da poseti to razstavo vsak interesent, katerega je gospodarski napredek naše dežele in države pri srcu.

— g. Uvoz madžarske pšenice v Jugoslavijo. Zadnje čase so bile sklenjene na madžarskem žitnem trgu večje kupčije zlasti za Zagreb in Maribor. Naši žitni trgovci kupujejo madžarsko pšenico po 300 do 320 paritela Zagreb odnosno Maribor. To je prvi slučaj, da pride madžarska pšenica neposredno po želvi v Jugoslavijo.

da si ogledajo krasno zalogo modernih damskih plaščev (vsak zase je originalen model). V zalogi vse moderne barve. — Dalje obdobja vredne lepote v damskih oblekah. Reklamne cene.

Miguel da Unamuno:

Življenje je borba

Juan Manzo je bil v tej dolini solz, ki se zove zemlja, vse svoje življenje miren, pošten in blag človek. ki ni niti muhi nikdar nič žalega storil. Preziral je politiko in vse ono, kar bi moglo motiti mir njegove duše. Živel je od malih obresti svoje glavnice. Mrzil ni nikogar, prepiral se ni z nikomer in če je tudi o vseh mislil slabo, je o vsakomur govoril dobro.

Ali vsa ta njegova dobrota mu ni nič pomagala, ker je navsezadnje moral umreti, in to je onaj, kar ga je edino spravilo v slabo luč.

Angel z gorečim mečem v roki je odvajal dobre duše od zlih, strogo pazel na znake, s katerimi so bile opremljene; to je bilo v nekakšni carinarnici, kjer so sedeli angeli in hudiči složno za isto mizo, pregledujoč legitimacije, kakor pri kakšni volilni komisiji. Naval je bil velik; vsem se je mudilo, da bi izvedeli za svojo večno sodbo: godrnjanje, preklinjanje, zmiranje se je čulo v tisočerihi jezikih in narečjih.

Angel z gorečim mečem ni obračal niti najmanjše pažnje na Juana Manzo, in tako je mogel ta urnih korakov kreniti na pot večnega blaženstva.

Ko je prišel pred raj, je videl pred

njegovimi vrati veliko množico ljudstva, uvrščenega v dolgo procesijo in veliko število angelov, ki so vzdrževali red in ki so, po vsej podobi, na zemlji morali biti policaji.

Juan Manzo je vstopil na konec procesije. Kmalu potem je prišel skromen, skrušen menih, ki se je prav spretno vrnil pred njega, navajajoč važne razloge, ki ga silijo, da pride čim prej skozi rajska vrata, tako da je Manzo pomislil:

— Potrebno je, da si človek tudi na tem drugem svetu pridobi prijatelja.

Prišla je tudi neka druga oseba, ki ni bila menih in ki je istotako potisnila Manzo v stran in stopila pred njega. In tako je šlo po vrsti, kakor je kdo prišel, mu je odvzel mesto. Glas o njegovi dobroti se je raznesel po celi procesiji. Manzo je postal suženj svojega dobrega glasu.

Tako so minila stoletja in Manzo je začel razmišljati, da bi moglo tudi jagnje izgubiti potrpljenje. Navsezadnje pristopi pobožen in zelo moder škof, ki se mu predstavi kot pravnik nekega njegovega brata. Juan se potoži svojemu pravniku in sveti in modri vladika mu obljubi, da se osebno zavzame zanj pri gospodu Bogu. Iz hvalečnosti mu je Juan Manzo odstopil svoje mesto.

Vladika stopi v raj in, kakor je

predpisano, pohiti naravnost h gospodu Bogu, da se mu pokloni. Potem, ko je izgovoril svojo pozdravno besedo, ga Vsemogočni, ki ga je raztresen poslušal, vpraša:

— Imaš li kakšno prošnjo?

— Gospod! Dovoli mi, da Te zaprosim za nekega Tvojega slugo, ki se nahaja tam zunaj na koncu procesije.

— Za Juana Manzo, je-li?

— Da, Gospod, za Juana Manzo, ki ...

— Dobro, dobro ... vsakdo je sebi najprvi, tebi bi pa priporočil, da ne vtičaš svojega nosu v tuje zadeve! Obrnivši se potem k angelu, ki je privedel duše, mu reče:

— Najprej oni, ki je na vrsti!

Če bi moglo nekaj motiti večno veselje duš onih, ki so v raju, bi morali reči, da je bilo zdaj veselo duše pobožnega vladike skajeno. Stopil je k rajski ograji, za katero se je raztezala procesija, popel se je vrh plota in poklical Juana in mu rekel:

— Praprade, ne več, kako mi je žal zdaj, Gospod mi je rekel, da si ti sam sebi najprvi in da naj ne vtičam svojega nosu v tuje stvari. Ampak ... kaj si ti še vedno na koncu procesije? Hej, dragi moji, nikar tako! Požuri se malo in ne odstopaj svojega mesta drugemu!

— Zdal mi to poveš, ko je že vse

končano! — mu odgovori Juan Manzo, lihoč gorke solze.

Vse je bilo prekasno; kakor silno breme ga je tlačil oni mučni strah pred drugimi; nihče ga ni več prosil, da mu odstopi svoje mesto, zavzel ga je kar sam.

Juan Manzo je povesil glavo, izstopil je iz procesije in začel bloditi po pustem in praznem svetu onkraj groba, dokler se navsezadnje ni nameril na pot, po katerem je stopala velika množica s povzdignjenimi glavami. Ta pot je vodil naravnost v pekel.

Pred Manzovimi očmi so se pokazala velika, prostrana vrata, skozi katera so se valili gosti oblaki dima, in ob teh vratih je sedel peklenskiček z velikimi rogovi in se drl na vse grlo:

— Izvolite notri, gospoda! Izvolite notri ... Tu boste videli človeško komedijo. Vhod je vsakomur svoboden!

Juan Manzo je zamisljal in krenil naravnost proti vratom.

— Stoi, prijatelj, počakaj malo! — je zaklical vrag.

— Saj si vendar rekel, da je vstop vsakomur prost!

— Res, ali ... poglej ... — pravi vrag, gladeč si rep, tudi mi imamo še malo vesti in da ti po pravici povem, ti si ...

— Dobro, dobro. — odvrne Manzo in se obrne, ker ni mogel več prenaša-

ti dima.

In čul je, kako je vrag sam pri sebi tiho zamrmral:

— Siromak!

In samemu vragu se je smilil.

Ves obupan in skoro iz uma, je krenil Juan Manzo na pot po prostranem morju brezkrayne praznine onega sveta. Nekega dne ga privabi zelo prijeten vonj, ki je prihajal iz rajske kuhinje. Manzo pristopi k plotu rajskega vrta in pokuka skozenj v vidi, kaj se v kuha za večerjo. In tu v rajskevm vrtu zagleda Gospoda Boga, šetajočega se, da bi se naučil svežega zraka.

Z ogorčenim glasom mu zakliče:

— Gospod, Gospod, kaj nisi obljubil, da sprejmeš v nebeško kraljestvo one, ki so pravični.

— Da, ali pravični, ki so pogumni, ne strahopetci!

In Gospod mu je obrnil hrbet.

Neko staro izročilo pravi, da se je Bog navsezadnje usmilil siromaka Juana Manzo in dopustil, da se je enkrat vrnil na zemljo in da se je Manzo v tem svojem drugem življenju junaško držal, odričajoč z lakti svoje sodele na levo in na desno. Ko je vdrugič umrl, je šel naravnost v raj. In v tem raju, pravijo, ponavlja neprestano te besede:

— Človeško življenje na zemlji je borba.

Senzacije iz letalskega sveta

«Old Glory» izgubljena. — Smrtna nesreča na letališču v Aspernu. — Nemci letos ne bodo startali k prekoceanskim poletom.

Prekoceanski letalski poleti so zahtevali novo žrtev. Ameriško letalo »Old Glory«, o čigar startu smo pred dnevi poročali, je delilo usodo Nungeserja in Colija, usodo kapetana Hamiltona in njegovih spremljevalcev. Ocean je postal nepremagljiv, njegovi valovi so pogotnili junaške letalce, ki so se spustili v borbo z njim.

O usodi »Old Glory«, ki sta jo upravljala poročnika Berthaud in Hill, a njima se je pridružil tudi časnikar Payne, poročajo inozemski listi nekatere podrobnosti. Letalo je bilo približno 14 ur na poletu in je bilo približno 800 do 1000 milj oddaljeno od ameriške obale, ko so številni na odprtem morju se nahajajoči parniki sprejeli radio signale S. O. S. — na pomoč. »Old Glory« je signalizirala, da je letalo radi preobilo teže padlo v morje. Po prvem signalu je sledil drug brezžični brzojav z navedbo kraja. Letalci so javili, da se nahajajo pet ur vzhodno od Nove Fundlandske. Na navedeni kraj nesreče je takoj odploval 31 parnikov, vendar so ostala vsa poizvedovanja brezuspešna. »Old Glory« je izginila brez sledu.

O neizgubljenosti letala je bilo radijskim potom obveščeno tudi letalo »Sir John Carlings«, ki je startalo iz Harbour Grace na Novi Fundlandski k prekoceanskemu poletu v London. Letalo je signaliziralo, da se bo držalo smeri »Old Glory«, skušajoč na ta način poizvedovati za pogrešanimi letalci.

VZROK KATASTROFE.

Kot vzrok katastrofe »Old Glory« se navaja prevelika obremenitev letala. Letalo je zgradil Fokker in ta je mnenja, da je »Old Glory« zašla v vihar, radi prevelike teže pa se ni mogla dvigniti v višje zračne sferne. Defekt motorja je najbrž povzročil padec v morje. Če bi letalcem uspelo izprazniti zaloge bencina, kar bi bilo možno v 48 sekundah, in če bi morje ne bilo tako razburkano, potem bi lahko letalo vzdržalo več ur na vodi. Letalci so imeli s seboj tudi gumijast čoln.

Zanimivo je, da je Fokkerjev zastopnik že pred poletom svaril letalca Berthauda, da naj letala ne obremeni preveč in da bi sprejem tretjega pasazirja lahko povzročil katastrofo.

Po najnovejših vestih so ostala vsa poizvedovanja za »Old Glory« brezuspešna in je večina parnikov nehala križariti po morju.

Na letališču Aspern pri Dunaju se je v sredo dogodila težka letalska nesreča, ki je zahtevala tudi človeško žrtev. Okoli 17. se je dvignil v zrak s policijskim letalom letalec dr. Karl Nikitsch. Dvignil se je z letalom približno 40 metrov visoko, ko je nenadoma odpovedal motor in aeroplan je navpično treščil na tla ter se z motorjem zapil v zemljo. Dr. Nikitsch je bil takoj mrtev. Pri padcu si je prebil lobanjo ter zlomil obe roki in obe nogi. Dr. Nikitsch je bil eden najboljših avstrijskih pilotov in se je zlasti odlikoval med svetovno vojno.

Tudi nad aerodromom v Nivelu pri Bruslju se je v sredo dogodila letalska nesreča. Dve vojaški letali sta treščili skupaj, pri čemur je bil en pilot ubit, a drugi težko ranjen.

Zadnji letalski neuspehi, katastrofa »St. Raphaela« in »Old Glory«, so precej deprimirajoče vplivali na letalski svet. Kakor javljajo iz Berlina, Nemci letos ne bodo poskušali preleteti ocean. Ustrašili so se zlasti vesti, da je računati s poslabšanjem vremena nad oceanom. Start nemških letal je preložen na prihodnje poletje. Med tem časom bodo tvornice letalskih strojev v Nemčiji preizkusile nove tipe in motorje, čijih stabilnost in odpornost bo omogočila brezhibne prekoceanske polete.

Strahovita katastrofa na Reni

Iz Strassburga poročajo o strahoviti katastrofi, ki se je pripetila te dni v remskem pristanišču Lauterburgu. Tovorna ladja »Naphta II.«, ki je dovažala petrolej in nafto v Porenje, se je ponoči nenadoma vnela. Ognjeni zublji so švigali visoko v zrak in kmalu je nastala strahovita eksplozija, ki je popolnoma uničila z nafto naloženi parnik. Eksplozija je sprila na noge vse pristanišče in okolico. Požar je nastal vsled nepredvidnosti nekega pijanega mornarja, ki je pomotoma zabredel na poti iz krčme namesto na svoj parnik »Naphta II.«. Kadil je cigareto, ki jo je na parniku vrget proč. Njegovo čepico so našli, o mornarju samem pa ni ostalo niti najmanjšega sledu. Najbrž je poginil v plamenih.

Katastrofa je tem večja, ker je zahtevala več človeških žrtev. Po prvih eksplozijah se je zbudil kapitan Swendti. V njegovi kabini je stanovala tudi nje-

gova omožena sestra ga. Sigert iz Gelsenkirchna s šestletno hčerko. Tudi ona je skočila v nočni srcaji na krov, kjer jo je objel od vseh strani plamen goreče nafte. Sirota je skočila z detetom v naročju v reko na kraju, kjer vode še ni pokrivala goreča nafta. Kapitan ji je v zadnjem hipu vrget rešilni pas, s katerim je priplavala vsa obžgana do nasprotnega brega. Za njo je skočil v reko kapitan, na katerem je obleka že gorela. Ni se mu posrečilo splavati iz plamena in v groznih mukah je utonil. Poleg njega so utonili še trije mornarji. Parnik se je potopil. Vnelo se je tudi skladišče lesa blizu pristanišča.

Umor v brzovlaku

V brzovlaku Pariz—Amiens je bil včeraj izvršen bestialen umor, o katerem danes vse pariško časopisje obširno poroča. Med vožnjo je vstopil v vagon prvega razreda mož divjega pogleda in skuštranih las. Očividno zblaznjeni potnik se je z nožem pognal na enega svojih sopotnikov in ga strahovito razmesaril. Zadal mu je več smrtnih sunkov. Napadenemu so priskočili na pomoč trije sopotniki, toda mož se je vseh treh z brahijalno silo otresel in vrget trupo svoje žrtve skozi okno. Nato se je sam pognal skozi okno in pobegnil, čeprav je strojevodja vlak takoj ustavil.

Kakor poročajo listi, je policija napadalca prišla. Je to neki mesar, ki je svoje dejanje priznal. Baje je zločin izvršil v pijanem stanju.

Aretacija rafiniranega pustolovca

Dunajska policija je aretirala v sredo bivšega ravnatelja družbe za prodajo živil Teodora Levolda, ki se je proslavil kot mednarodni pustolovec in slepar. Začetkom letošnjega leta je bil Levolda v Brnu obsojen radi sleparij na deset mesecev težke ječe, in sicer pogojno. Obdržali so ga pa v zaporu, ker je zakrivil žalitev češkoslovaške vlade. Pozneje je bil izpuščen in se je preselil na Dunaj, kjer je bil pod tujim imenom aretiran. Posrečilo se mu je pobegniti in šele zdaj so ga prijeli.

Levolda je bil rojen v Budimpešti. Že v zgodnji mladosti je kazal zločinsko nagnjenje. Bivšemu avstroogrskega voj. min. je skušal izvabiti večjo svoto, češ, da more dati važne informacije o nekem dunajskem denarnem zavodu, za katerega se je vojno ministrstvo zelo zanimalo. Med svetovno vojno je znal izrabiti konjunkturo tako, da je prišel na Dunaj kot velik bo-

gataš. Stanoval je v najdražjih hotelih, imel je svoj avto in lepo premoženje, ki je znašalo nad 3 milijone dinarjev. S ponesrečenimi spekulacijami je pa izgubil vse premoženje, tako da si je moral zadnje čase izposoditi denar od služkinj, ki so mu nudile zavetišče. Bil je štirikrat oženjen. Od četrte žene je dobil za ločitev 100 milijonov madžarskih kron. Na vesti ima nebroj sleparij in raznih prestopkov, za katere se bo moral zagovarjati pred dunajskim sodiščem.

Osiješki dijak izginil na Dunaju

Dunajsko časopisje poroča, da je na Dunaju neznan kam izginil 21. letni študent juristične fakultete Milan Rajčič iz Osijeka. Rajčič je prišel te dni s svojim očetom iz Osijeka na Dunaj. Bil je živčno bolan in zato je iskal zdravniškega pomočnika. V sredo jutra pa je odšel mladenič iz hotela ter se ni več vrnil. Očetu je pustil pismo, v katerem mu javlja, da ne ve, če se bo vrnil.

Sorodniki pogrešanega dijaka se boje, da je Milan izvršil samomor ali pa da se mu je pripetila nesreča. Oče je o primeru obvestil policijo, ki je uvedla obširno poizvedovanje za izginulim dijakom.

Boljševiki zahtevajo bivše carske parnike

Te dni se je uprla posadka parnika »Costa« in odpeljala v Odeso namesto v Carigrad. Gre za parnik pod egiptovski zastavo, ki je bil prodan na javni dražbi v Marseillu. Parnik se je imenoval prvotno »Zvezda« in je pripadal eskadri generala Vrangla, ki je vse ruske parnike prodal raznim tujim parobrodni družbam. Posadko so tvorili večinoma Turki in Arabci, ki so bili zelo slabo plačani. Prevažal je le: iz rumunskih pristanišč Braile in Galaca v razna evropska pristanišča. Posadko so najbrž podkupile bivše ruske parobrodne družbe, da je prisilila kapitana odpeliti v Odeso.

Sovjetske pristaniške oblasti podpirajo prizadevanje bivših ruskih parobrodni družb, da dobe nazaj svoje parnike. Sovjetska vlada je sklenila napeti vse sile, da dobi nazaj parnike, ki so sedaj v tujih rokah. Večino teh parnikov namerava sovjetska vlada opremiti s topovi. Ako se ji ta načrt posreči, bo rumunska zunanja trgovina težko prizadeta.

General Vrangelj je imel več parnikov, ki so zdaj v rokah inozemskih parobrodni družb. Dva bivša ruska parnika vozita sedaj pod francosko zasta-

vo (»Maršal Foch« in »Franconi«), dva pod holandsko (»Hendi Helena« in »Christini«), dva potniška pod turško (»Veliki knez« in »Aleksander Mihajlovič«), dva tovorna pa pod rumunsko. V Carigrad so bili prodani poleg tega 3 ruski ledokoli, 4 remorkerji in 19 tovornih ladij.

Dogovore

„KLJUČ“
najboljše, najtrpežnejše
zato najcenejše

Katere ženske se najlažje poroče

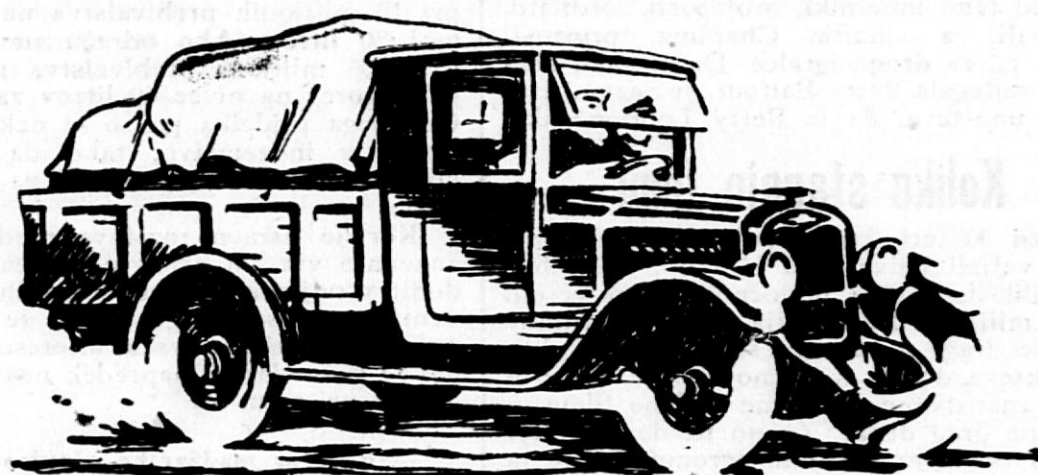
Uradno statistiko o tem imamo samo iz Bavarske, toda tudi v drugih srednjeevropskih državah ne bo velike razlike. Bavarski popisovalni urad je izdal brošuro, v kateri so zbrani statistični podatki o porokah v letu 1924. Ta statistika velja v glavnem tudi za lansko in predlansko leto.

Brošura odgovarja na zanimivo vprašanje, katera dekleta se omože. Marsikoga bo presenetilo, da se omože večinoma dekleta, ki si same služijo kruh. Nad štiri petine vseh bavarskih nevest je imelo že pred poroko svoj poklic. Temu primerno so se spremenili tudi ženi. V prejšnjih časih so zahtevali ženi v prvi vrsti dobro gospodinjstvo, zdaj pa dajejo prednost onim dekletom, ki se znajo same preživljati. Zanimivo je, da se omoži razmeroma največ duševnih delavk. 75 odstotkov bavarskih umetnikov in pisateljev se je oženilo z dekleti, ki so imele svoj poklic. Za samostojne ženske se je odločilo celo 41 odstotkov oficirjev in višjih uradnikov, ki so v prejšnjih časih take neveste odločno odklanjali.

Tiskovine vseh vrst

izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

IZKUSTVO DRUGIH VAS VODI PRI NABAVI VAŠEGA TOVORNEGA AVTOMOBILA

Več nego tri milijone lastnikov tovrnih avtomobilov je spoznalo za dobro, da se ob enem z nabavo Chevrolet tovrnega avtomobila za najnižjo ceno nabavijo tudi vse vrline izvrstnega tovrnega avtomobila.

Ako premislite, kaj vse dobite za to ceno, morate pritrditi, da je Chevrolet Vaš najekonomičnejši nakup.

Nizka konstrukcija, kar je velika ugodnost, je ena vrline Chevrolet tovrnega avtomobila. Sestavljen je tako zaradi tega, da se vsak dan prihrani dragoceni čas. Ta okolnost stori možno lahko in hitro nakladanje in razkladanje in je večkrat sposoben samo en človek, da izvrši posel, ki je sicer zanj treba dveh ljudi.

Zastopnik za Chevrolet Vam lahko v petih minutah razloži velike vrline Chevrolet tovrnega avtomobila in dokaže službo, katero Vam dela.

Zastopniki v Jugoslaviji:

LJUBLJANA: V. & M. Barešić & Co., Dunajska cesta 12
BEOGRAD: „Auto Omnia“, Kralja Aleksandra 11—13
SARAJEVO: Filijala „Auto-Omnia“, Aleksandrova 68
ZAGREB: V. & M. Barešić & Co., Kukovičeva ulica 30
NOVI SAD: „Velauto“, Kralja Aleksandra ulica 6
VELIKA KIKINDA: Bela Steiner

CHEVROLET
TOVORNI AVTOMOBILI
Proizvod General Motors

Snežne čevlje
sprejema v popravilo vsled bližajoče se sezone že sedaj
trgovka M. Trebar, Ljubljana,
Sv. Petra 6 in Prešernova 30.
97/L

Blagajničarka
z večletno prakso, večša slovenskega in nemškega jezika — išče službo. Gre tudi na delo. — Ponudbe pod »Blagajničarka/2054« na upravo »Slov. Naroda«.

Specijalni zemljevid
»Otok Krk«
— kupi »Narodna knjigarna«, Ljubljana, Stritarjeva ulica 2.
1998

Mesnicu u Zagrebu
sa svim namještajem, na prostom mestu — prodajem radi odlaska. — Ponudbe na: Zagreb, Ilica 167. — Iste prostoroje sposobne su i za gostioničara ili slično. 2065

Trgovino
s stanovanjem v mestu ali na deželi, mesečni promet 50 do 60.000 Din — iščem v najem. Cenj. ponudbe pod »75.000« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovsko naobražena gospodična
prijetne zunanjosti, s premoženjem, želi znanja s trgovcem, starij do 33 let, kateri poseduje svojo lastno trgovino z mešanim blagom. — Samo resne ponudbe s sliko in pravim naslovom je poslati na upravo »Slov. Naroda« pod šifro »Tajnost strogo zadržana/2059«.

20 železniških voz 40 transportnih voz

CIRKUS C. Rebernigg

Direktor C. Rebernigg, velike dresure s sloni, kamelami in konji
Kapitan Roman Proske z njegovimi divje ujetimi levi, medvedi in tigri

Artist iz vseh dežel **Predstave vsak dan ob pol devetih zvečer** **Arabski Kitajci Kabili**
V nedeljo dve predstavi: ob pol štirih popoldne in ob pol devetih zvečer.

Vsaki dan ob 9. uri dopoldne ogled zverin in skušnje.

120 oseb 160 živali

Stanovanje dveh sob,
kuhinje in pritlikin — se odda s 15. septembrom. — Naslov v upravi »Slov. Naroda«. 2069

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,
Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvršitev točna, cene zmerno 72/L

Bukova drva
Kupim vsako množino bukovih drv, lesne odpadke, franko vagon Pedicelle (Podbrdo). — Ponudbe z navedbo cene v nemškem ali italijanskem jeziku na: Silvio Bassilio, Udine, Via dei Canti št. 9. 1957

„TOBLER“
svetovna tvornica
čokolade, bombonov in kakao
obvešča svoje mnogobrojne odjemalce, da je že data v promet nove, lepe, okusne in dragocene nagrade Tobler. Seznane nagrad in albume »Tobler« zahtevajte brezplačno od vseh prodajalcev. Sedanja nadrobna cena naših tablet Din 1.50 komad. — Generalno zastopstvo in skladišče za kraljevino SHS — »OBOROT« — Beograd Trgovačka ulica 7 Telefon 31-89

Važno za trgovce in izletnike

Dne 21. septembra t. l. nastop največja in najhitrejša veleladja sveta »Saturnia« z motornim pogonom, last parobrodne družbe Cosulich Line v Trstu, svojo prvo vožnjo. — Potniki za luke: Neapelj, Marseille, Las Palmas, Rio de Janeiro, Santos, Montevideo in Buenos Aires — se sprejemajo pri zastopniku Simon Kmetec, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 13. 1923

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO
razliljo-Uruguay-Argentinio Kubo-Chile-Peru
informacije brezplačno pri podzastopniku
JUBLJANA Kolodvorska ulica šte. 26